

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLIV | NÚM. 2257
2,90€ | 25 DESEMBRE 2022

INCLOU
EL CALENDARI
2023

GRANS MALS... I ESPERANÇA

**Annus horribilis:
imperi insaciable,
nefasta guerra,
ginys nuclears
que apunten,
fort patiment tothora...**

**Gent afamada
i a betzef desnodrida,
constreta a anar-se'n
vers habitables terres
- i el mar fent-los
de tomba...**

**Fuita de gasos:
calors, aiguats,
sequeres.
Futur temible
per a la vida humana,
ferida la natura...**

**Però naixia
un Infant
per salvar-nos:
seguim l'estrella!**

Josep Ruaix i Vinyet

Il·lustració: Dani Majà

ràdio
estel

PER UN NADAL

PLE DE RÀDIO

#ESCOLTANTS ENTIRÀS

En una establia

25 de desembre. Nativitat de Nostre Senyor Jesucrist o simplement Nadal. És un dia de celebració per a la majoria de persones d'aquest país: creients i no creients. Alguns només s'hi refereixen com un dia màgic, viscut en família, al voltant d'una taula ben parada i plena de menjar. Els cristians per Nadal, sobretot, celebrem que Déu s'ha fet home. L'Evangeli ens explica que Jesús, el Fill de Déu, vol néixer entre nosaltres i com nosaltres, en un cos humà. Exactament ho fa en el cos d'un nadó, amb una aparença humil i menuda.

En aquest número de Nadal posem el focus en les esglésies Hospitals de Campanya que s'han anat escampant com una taca d'oli arreu del món. Són experiències de caritat que a mesura que s'estenen, donen vida i esperança a milers de persones necessitades. Són esglésies que obren les portes per acollir els pobres, els tresors de l'Església, en paraules de sant Llorenç. Com recull aquesta setmana la nostra companya Rosa Maria Jané, els Hospitals de Campanya són institucions en què «a més de donar menjar, de donar serveis, donen una força interior i saben escoltar». Així ens ho explica el pare Àngel García, fundador de Missatgers de la Pau.

Ens fixem en aquesta iniciativa sorgida majoritàriament en barris marginals, que dona consol als més desfavorits de la societat. El consol que

anunciaven els profetes pren forma humana en el petit Jesús. Un consol que també intenten transmetre les esglésies Hospitals de Campanya.

La figura de Jesús infant, mostra la tendresa i la proximitat de Déu amb cada un de nosaltres. Ha nascut el Déu infant, fill de Maria. Malgrat les adversitats i els embats d'un món complex, celebrem amb joia que Jesús és nat. Aquest és el missatge de la nostra portada i felicitació de Nadal, que compta amb la il·lustració de Dani Majà i el poema de Mn. Josep Ruaix.

Bon i Sant Nadal a tothom!

El calendari de la Sinodalitat

Aquest número s'acompanya del tradicional calendari que cada any preparem el Centre de Pastoral Litúrgica, Ràdio Estel i *Catalunya Cristiana*. Enguany es dedica al Sínode sobre la Sinodalitat. És un regal de Nadal als nostres lectors i subscriptors, en agraïment per la seva fidelitat i compromís. Per adquirir-ne més exemplars, podeu trucar al 934 092 770.

Contingut

03

Editorial

05

La setmana

06

Opinió

08

En primer pla

13

Vida eclesial

24

Educació i Família

26

L'entrevista

30

Carta dominical

32

Bíblia

34

Litúrgia

36

Cultura

40

Espai lectors

46

Agenda

47

Des del carrer

L'Església, com a Hospital de Campaña, signe de proximitat i misericòrdia de Crist

PÀGINA 8-11

23

Una tradició mil·lenària

Audiència del Papa amb els seminaristes de Barcelona i Sant Feliu de Llobregat

PÀGINA 14-15

Oriol Tuñí, in memoriam

PÀGINA 20

36-37 Pel·lícules
de temàtica
nadalenca

La setmana en tuits

SILVIO JOSÉ BÁEZ
@SILVIOJBAEZ

Bisbe auxiliar de l'Arxidiòcesi de Managua (Nicaragua)

És un crim el que fa la dictadura de Nicaragua contra el meu bisbe germà, Mons. Rolando J. Álvarez. Ultratjant-lo, es condemnin ells mateixos. Rolando, no estàs sol! Estem amb tu, resem per tu i exigim la teva llibertat. Déu és amb tu, no abandona els seus profetes

JOSEP VIDAL PERELLÓ
@JVIDALP48

Dia de l'Església de Barcelona

Tenim moments d'alegria, és cert, quan les coses ens surten bé i es fan presents a la nostra vida. Però hi ha una alegria més fonda, una alegria que roman dins el cor i es fonamenta en la certesa de ser fills estimats de Déu. L'alegria de viure la vida en Déu, segons la Paraula

JORDI BM
@JBOHIGASM

Professor d'Història

Nadales sense Jesús, parcs temàtics de Nadal amb molt Pare Noel però sense cap pessebre, calendaris d'advent sense Advent... Algun dia ens adonarem de tota aquesta irracionalitat

JOAN ARIMANY JUVENTENY
@JOANARIMANYJUV

Gestor cultural

Dècades enrere, quan les portes de les cases no es tancaven amb pany i forrellat, només calia empènyer i alçar la veu amb un «Ah, Maria!». Aleshores, des de dins de la llar es rebia la resposta que convidava entrar: «Sens pecat fou concebuda...» Segles abans que el dogma de la Immaculada Concepció fos admès per l'Església catòlica el 1854, a Catalunya ja es proclamava obertament en llindecs i per accedir als domicilis veïns

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Valors en femení

L'espai *Plusvàlua* dones s'emeta aquesta temporada per primera vegada els dissabtes de 10 a 11 hores. Cada setmana, Mireia Del Pozo i tot el seu equip aborden un tema relacionat amb els valors en femení. Violències de gènere, economia, empresa, drets, legalitat, lideratge, autoestima, relacions, salut, comunicació, família i educació són les qüestions més tractades. El gran objectiu d'aquesta proposta radiofònica, també amb el suport de l'Institut Català de les Dones, és trobar eines de solució per a un món millor, al costat de les persones.

El 10 de desembre, es va parlar de l'associacionisme, per «la importància que l'ésser humà se senti acompanyat, per exemple quan algú està malalt de càncer o quan es pateix el suïcidi dins la pròpia família», va comentar la directora del programa. Mònica Blasco, presidenta d'ADE Vallès (associació de dones emprenedores que acaba de complir 10 anys), va dir que l'entitat «és el treball de grans dones altruistes que no es queixen i que no veuen obstacle en la càrrega de feina».

L'efemèride de la setmana

27 de desembre del 1945:
es crea el Fons Monetari Internacional

Zoom

EDUARD BRUFAU

Aquest 2022 fa quaranta anys del costum d'instal·lar un arbre de Nadal a la plaça de Sant Pere del Vaticà. El va instaurar el papa sant Joan Pau II el 1982. Des d'aleshores aquesta tradició del centre i nord d'Europa conviu amb el pessebre, més propi del sud del continent. Enguany l'avi prové de la regió dels Abruzzos, al centre d'Itàlia, i el pessebre, fet íntegrament de fusta, del nord-est del país, prop de la frontera amb Àustria i Eslovènia.

CONTRAPUNT

FRANCESC RIERA I FIGUERAS, SJ

Fa cinc-cents anys: Ignasi de Loiola a Montserrat i Manresa

Per a Càritas i moltes organitzacions de l'Església, sant Ignasi de Loiola ha estat i és un referent de vida, de compromís, de servei a Déu i als homes. D'aquí que hem demanat a Francesc Riera, sj, que versi breument l'origen de la seva transformació.

1. Un basc al servei de Castella. S'havia format per ser algú en la governança de la Corona de Castella. I defensant Navarra per als castellans, contra els independentistes, una maleïda bala li capgirà la cama... i moltes expectatives. Maleïda o beneïda bala?

Hores i hores avorrides de convalescència, empipades... demana per distreure's llibres de Cavalleria. La cunyada li dona una *Vita Christi* i *Vides de Sants*...! Contrariat, les començà a fullejar, a poc a poc l'arrabassen. «Vols dir, vols dir», s'anava pregun-

tant. Pujar i pujar, ser un «trepà»... això omple la vida? Un llarg procés. «Què voleu, Senyor, de mi?» I la decisió de peregrinar a Terra Santa.

2. El pelegrinatge el porta a Montserrat. Tres dies reconciliant una vida, atapeïda de petites i grosses corrupcions. Quina llibertat buidar els propis pous foscos en el sagrament. Desembarassat per dintre, es devia veure grotesc abillat amb luxe, i vestí un pobre amb la seva riquesa, mentre ell es revestia de pobresa. Es devia preguntar de què l'havia de defensar la seva espasa, i en una nit de pregària «es desarmà cavaller», deixant-la als peus de Maria. «Què voleu, Senyor, de mi?»

Vol reposar uns dies les seves vivències. Unes dones li ofereixen l'Hospital de pobres de Manresa. Els pocs dies resulten 11 mesos.

3. Manresa. Els primers temps tot era pau, alegria, pregària, ajudar a

l'Hospital... Però, «i tu, aguantaràs aquesta vida, setanta anys que has de viure?», es començava a preguntar qui fa pocs mesos era un brillant home de la governança de Castella. Orígen dies de gran desolació: «Què voleu de mi, Senyor?»

A Manresa experimentà que la il·luminació, la santedat... no es «conquereixen», sinó que es «reben». Tota la vida havia posat la «confiança» en les pròpies forces; ara està començant a posar-la només en Déu. Sempre havia estat «protagonista», ara, els «exercicis» que està vivint, li fan passar el protagonisme a Déu.

A Montserrat havia lliurat l'espasa a Maria, però no havia entregat el «volant del cotxe de la vida», la «voluntat, la llibertat». A Manresa ja sap dir: «Preneu, Senyor, i rebeu tota la meua llibertat...» Ja no pretén «conquerir» Déu.

MN. JUAN MANUEL BAJO LLAURADÓ
 Director-coordinador de SIPS-Catalunya

PUNT DE VISTA

Formar-se en Pastoral de la Salut per acompanyar

Una pastoral tan sensible i com promesa com és la de la Salut reclama una formació pel que té de desafiament a les relacions inicials i a l'acompanyament pastoral de les necessitats més profundes de la persona en la situació de vulnerabilitat i malaltia.

Hi ha un referent marc, *L'assistència religiosa en l'hospital* (1986), que ens pot ajudar a entendre la necessitat de formar-se per fer aquest camí d'acompanyament per aquestes persones. En aquest document se'ns diu: «L'exigència, doncs, d'una formació específica i permanent per a aquells que treballen o van a treballar en aquest camp pastoral es fa cada dia més viva i eficaç» (n. 177).

I també: «La formació de l'agent de pastoral té com a finalitat ajudar-lo a créixer i madurar humanament i cristianament, a configurar la pròpia identitat, a capacitar-se i perfeccionar-se per exercir fidelment la seva missió» (n. 178).

La formació en Pastoral de la Salut ha de ser una iniciativa portada per diferents organismes de l'Església: Seminaris, Facultats de Teologia, Instituts de Pastoral. El Secretariat Interdiocesà de Pastoral

La formació ha de ser una iniciativa portada per diferents organismes de l'Església

de la Salut (SIPS) fa tres anys que aposta per fer aquesta formació, juntament amb l'Ateneu Universitari Sant Pacià i la Facultat de Filosofia de Catalunya del mateix Ateneu, a través del curs Diplomatura en l'acompanyament del procés de malaltia. Aquesta nova possibilitat formativa pretén obrir nous horitzons en el desig de preparar els agents de Pastoral de la Salut en la tasca d'acompanyar i fer palesa la Bona Nova de l'Evangeli dins aquest «Hospital de Campanya».

La formació en Pastoral de la Salut pot i ha de contribuir a humanitzar la comunitat cristiana, a evangelitzar l'Església, una necessitat que resulta ineludible.

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

L'admirable intercanvi de Nadal

Cada Nadal és un esdeveniment de gràcia per a nosaltres. Celebrem l'esdeveniment del naixement de Jesucrist. El punt destacat de la litúrgia de la Paraula de la celebració de la *missa del dia* de Nadal és la lectura del pròleg de l'Evangeli de Joan, que conté tot el misteri de l'Encarnació i de la divinització de l'home: Déu s'ha fet home perquè nosaltres participéssim de la vida de Déu. Aquest és l'admirable intercanvi del Nadal.

«L'Encarnació i la Resurrecció s'impliquen mútuament, Déu es fa home per tal que l'home pugui esdevenir Déu», diu sant Atanasi d'Alexandria, i ho repeteix sant Anselm de Canterbury, doctor de l'Església, en una obra el títol de la qual reflecteix a la vegada la sorpresa i la joia del Nadal: *Cur Deus homo*; és a dir: per què Déu s'ha fet home?

Avui demanem especialment que la gràcia de Déu ens ajudi perquè el missatge de Nadal ens arribi al cor. En esperit d'humilitat, hem de donar testimoni del misteri del «Déu amb nosaltres», del misteri de l'Emmanuel, en una societat com la nostra, que sovint es deixa hipnotitzar per falses promeses. Malgrat tot, Déu en Crist consola sempre el seu poble, el Poble de Déu, la «resta» del poble de l'Aliança que li roman fidel. Un Poble que prega per la salvació de tota la humanitat.

Deixeu-me, avui, recórrer a les paraules d'un sant pare de l'Església oriental, sant Basili de Cesarea (329-379), que en la seva *Homilia del Nadal del Senyor*, expressava la gràcia del Nadal amb aquestes paraules: «Déu a la terra,

Déu entre els homes! Ja no és el que promulga la seva Llei enmig de llamps o en el so de la trompeta, en una muntanya fumejant o en la foscor d'una tempesta esfereïdora, sinó que és aquell que parla amb gentilesa i amabilitat, en un cos humà, amb els seus germans.»

Aquest pare de l'Església ens invita a compartir i a celebrar amb tothom el goig exultant del Nadal: «Cantem *Glòria*! amb els pastors, ballem en cor amb els àngels, perquè "avui [...] us ha nascut un Salvador, que és el Messies, el Senyor" (Lc 2,11) [...] Celebrem la salvació del món, el dia del naixement de tota la humanitat.»

El misteri de Nadal torna ple d'il·lusió i alegria. Aquesta celebració que ens omple d'esperança ha perdurat al llarg dels segles enmig de canvis històrics, socials, polítics, econòmics, en la prosperitat i en l'adversitat. Tot i que hi ha moltes coses que han canviat en la nostra societat i en la nostra vida, la imatge del nen Jesús no s'ha alterat ni ha desaparegut. Una figura que, ja des de ben petits, ens ha acompanyat a tots nosaltres i a moltes persones d'arreu del món. Una figura que mostra la tendresa i la proximitat de Déu amb cada un de nosaltres.

Benvolguts germans i germanes, en nom dels bisbes auxiliars Sergi i Javier i en nom propi, us desitjo que la gràcia de Déu ens ajudi a tots a entrar profundament en el misteri increïble del Nadal: «A Déu, ningú no l'ha vist mai: el seu Fill únic, que és Déu i està en el si del Pare, és qui l'ha revelat» (Jn 1,18). Bon i sant Nadal a tothom!

A l'encontre d'un món ferit

**L'Església, com a Hospital de Campanya,
signe de proximitat i misericòrdia de Crist**

Peregrinació nacional dels capellans «villeros» contra la droga, impulsada per Pepe di Paola, fundador de les Llars de Crist.

PARE ÀNGEL
«Les esglésies Hospitals de Campanya són alguna cosa més que una ONG, són institucions en les quals a més de donar de menjar, de donar serveis, donen una força interior i saben escoltar»

«Quanta pobresa i soledat, malauradament, veiem en el món d'avui! Quantes persones viuen amb gran patiment i demanen a l'Església que sigui signe de la proximitat, de la bondat, de la solidaritat i de la misericòrdia del Senyor! Quanta gent necessita que les seves ferides siguin curades! Aquesta és la missió de l'Església: curar les ferides del cor, obrir portes, alliberar, dir que Déu és tendre, que Déu sempre ens espera. L'Església ha de ser un Hospital de Campanya i sortir a curar ferides.»

És el desig del papa Francesc per a una Església que mira l'establia de Betlem: un Nen petit, senzill i humil, que ens parla d'aquest Déu tendre i compassiu que té una mirada especial per als pobres, marginats, febles, ferits... per això el Pontífex vol una Església Hospital de Campanya on tothom senti aquella presència divina que acompanya la nostra història personal i col·lectiva.

Arreu del món sorgeixen Hospitals de Campanya que teixeixen una xarxa d'amor que curen ferides, com el bon samarità. Un d'aquests hospitals el trobem a la parròquia de Sant Anton, a Madrid, gràcies a la gestió

del pare Àngel García, fundador de Missatgers de la Pau: «Les esglésies Hospitals de Campanya són alguna cosa més que una ONG, són institucions en les quals a més de donar de menjar, de donar serveis, donen una força interior i saben escoltar. No cal fer comparacions entre una ONG i una església Hospital de Campanya, totes són bones. He hagut d'esperar 78 anys per tenir una Església en la qual jo crec: oberta les 24 hores. Com diu el papa Francesc, moltes esglésies semblen museus amb horaris de visites, tancades... és a dir, on hi ha massa or i molta plata, i que necessiten que entrin, no or ni plata, sinó els veritables tresors de l'Església: els pobres.»

A Betlem, els pastors van trobar «un nen faixat amb bolquers», no un senyal portentós. Només un nadó. El més valuós, sota una aparença humil i petita. Així ho viuen les esglésies Hospitals de Campanya, que obren les portes per acollir els pobres, els tresors de l'Església, com deia sant Llorenç.

A l'Argentina, la Família Gran Llar de Crist agrupa centres de barri que donen una resposta integral a situaci-

ons de vulnerabilitat social i/o consums problemàtics de substàncies psicoactives. En aquest Hospital de Campaña dos dels seus col·laboradors, el P. Pedro Baya i Miquel Cárdenas, ens expliquen què suposa acollir Crist en les persones necessitades.

Segons el pare Baya, «quan descobreixes els pobres, no els canvies per res. Apropem-nos-hi, coneguem-los, sense cap por! Jo, al principi, tenia un mica de por a la tristesa, perquè són situacions de molt de dolor, difícils, i l'alegria va ser deu cops més gran que la tristesa». Per a Cárdenas, «cal trencar una mica l'estigma que als barris marginals tot és dolent, també hi ha moltes coses bones, però el que més ressalta és allò negatiu. Hi ha comunitats amb projectes, amb objectius, que volen créixer, que lluiten per tirar endavant».

Teologia des dels pobres

Els pastors, els savis d'Orient... van quedar transformats en veure el Nen que, des de la pobresa, portava un missatge de pau, d'esperança, de consol. Per això, les esglésies Hospitals de Campaña consideren que la trobada amb els pobres, els preferits de Jesús, també és transformadora. Aquesta és l'experiència del P. Kalil Jaar, director de Missatgers de la Pau al Pròxim Orient. La seva parròquia, Santa Maria de Natzaret, a Jordània, va obrir les portes per acollir refugiats cristians iraquians. I tot va canviar: «Gràcies a aquest treball amb els refugiats puc dir que la meva vocació ha renaixut. Ara em sento tan content que dic, sense orgull, que soc el sacerdot més feliç del món.»

I no només ell, sinó que tota la feligresia ha «tornat a la vida», com ell mateix destaca. «La meva parròquia, abans que arribessin els refugiats, era una església morta. Diumenge venia la gent a pregar i la resta de setmana, estava tancada!», recorda, «quan van arribar aquests refugiats van donar un bon exemple als meus feligresos i ara la meva església és una de les més vives de Jordània. Venen de tota la capital per pregar amb nosaltres. Gràcies a qui? Als pobres. La pregària dels pobres és un tresor per

a l'Església».

El seu Hospital de Campaña dona vida i esperança a milers de refugiats, famílies que arriben amb les mans buides. El P. Jaar defensa que «la teologia dels pobres és la teologia de l'Església. Per a mi, una Església que no dona suport als pobres és una Església morta. Jesús va dir que tot el que féssim a un dels germans més petits, ho fèiem a Ell. Sense amor, res del que fem tindria sentit. És l'amor de Déu el que ens dona suport i ens dona forces per continuar servint».

El consol que anunciaven els profetes pren forma humana en el petit Jesús. Un consol que obre la porta a l'esperança i que és el que també miren de transmetre les esglésies Hospitals de Campaña.

De fet, a la parròquia de Crist Solidari d'Asunción (Paraguai) desenvolupen l'anomenada «Pastoral de l'Esperança», on atenen joves en situació de drogadocció. El seu rector, José Echeverría, ens explica que «molts cops les persones que viuen en ambients desfavorits ja assumeixen una sèrie de prejudicis, és com si ja estiguessin predestinats. Quan els coneixes, descobreixes famílies amb valors humans molt importants que et donen esperança, famílies que inculquen valors als seus fills, capacitat de somiar, de treballar, d'estudiar, de tirar endavant...».

Per això, assegura que «molts cops només necessiten que els donem una oportunitat, tot i que a la vida hi ha temptacions molt fortes i molt fàcils, i és cert que hi ha molt d'espai per vendre droga, per delinquir...».

Segons el P. Baya, en relació amb les esglésies Hospitals de Campaña hi ha dos riscos, un, «reduir l'acció social a una ONG, quan del que es tracta és de viure aquest esperit de família, de comunitat, que és molt més que un treball eficient; l'altre, és que s'acusi l'Església de caure en el "pobrisme", i res més lluny de la realitat!, perquè el que busquem és la promoció dels pobres, apropant-nos-hi». Per a Miguel Cárdenas, es tracta de fer visible el que molts no volem veure. «L'Església ajuda a visibilitzar i a donar veu a aquesta gent que està callada i invisibilitzada.»

La parròquia del pare Kalil ofereix educació per als nens iraquians.

PEDRO BAYA
«Quan descobreixes els pobres, no els canvies per res. Apropem-nos-hi, coneguem-los, sense cap por!»

MIGUEL CÁRDENAS
«Cal trencar una mica l'estigma que als barris marginals tot és dolent, també hi ha coses molt bones, però el que ressalta més és allò negatiu»

Església en sortida

Quan el papa Francesc parla d'una Església en sortida, cap a les perifèries existencials, no fa cap altra cosa que seguir les passes del Messies, des dels inicis a Betlem. El P. Àngel ho té molt clar: «El Papa s'estima més una Església malalta que una Església tancada, que no obri les portes. S'estima més una Església en sortida que una Església apoltronada, perquè per a això ja hi ha molts museus, cases de belles arts, de cultura... per què volem esglésies de cultura, de belles arts i de tresors? Em fa pena i ràbia que la gent no conegui els nostres "tresors", perquè als invisibles cal fer-los visibles.»

El rector de Crist Solidari destaca que l'Església d'Asunción està «molt compromesa a treballar per aquesta Església propera, en sortida, especialment el nostre arquebisbe, el cardenal Adalberto Martínez. Una Església per als pobres. Aquesta és la nostra gran esperança. Al nostre país hi ha situacions de corrupció, de manca de responsabilitats de les institucions públiques. Som un país

ric pel que fa a persones capacitades. Per què, llavors, la nostra gent ha d'estar arrossegant misèria? També ens toca fer denúncia».

L'esperit d'aquesta Església en sortida ho exemplifica el bon samarità, ens diu el P. Echeverría: «Saber perdre el temps amb aquell ferit, emprar els recursos en ell... perquè el dia de demà això esdevé una benedicció, una gràcia, per millorar la condició de la gent.»

Contemplant les escenes del naixement del Salvador, podem aprendre actituds vitals que ens ajuden a ser aquesta Església samaritana, però també ens adverteixen dels perills o temptacions en les quals podem caure, com la supèrbia del rei Herodes. Com diu Pedro Baya, «compte a formar una Església que sigui només de gent "bona". És un perill creure'ns millors. I barrejar-nos amb la gent ens humanitza a tots».

KALIL JAAR
«És l'amor de Déu el que ens dona suport i ens dona forces per continuar servint»

JOSÉ ECHEVERRÍA
«Descobreixes famílies amb valors humans molt importants que et donen esperança, famílies que inculquen valors als seus fills, capacitat de somiar, de treballar, d'estudiar, de tirar endavant...»

Amb la teva ajuda, més dones embarassades i els seus nadons podran ser atesos a través de la clínica mòbil. I altres nens podran tenir assistència pediàtrica directa.

bizum 00051

93 487 78 78

www.mansunides.org

Mans Unides

MONTSERRAT DAMESON

Jurista i politòloga

Un Déu de la intimitat

Amb Déu es té —es pot arribar a tenir— un nivell d'intimitat que no és humana. L'estiu passat em vaig dedicar a llegir *Incerta glòria*, de Joan Sales i d'entre cada reflexió sobre Déu i la fe que l'autor filtrava a través dels personatges, n'hi vaig trobar una que encara avui em torna durant la pregària: «Un no resa el que vol, sinó el que pot.» Em va atrapar perquè em va ferir l'ego. «Jo ho puc resar tot, la meua pregària és bona i procuro no amagar res perquè seria inútil», vaig pensar. Però precisament aquesta reacció validava la cita de Sales. Hi ha una part de la pregària que no depèn del que aquell dia tries o no tries posar sobre la taula, perquè sovint el cap no pot tant, no hi arriba. És en aquesta confiança en Déu, en la confiança d'abandonar-t'hi fins i tot quan humanament encara no has estat capaç d'arribar al fons de la cosa, on rau la veritable intimitat amb Déu.

«Alguna cosa ha de canviar, però no sé què és», «estic cansada i no sé per què», «això, que abans em satisfia, ja no em satisfà», «per alguna cosa que no entenc, m'he volgut equivocar sabent que ho feia». La diferència entre explicar-li això a un col·lega fent una cervesa i resar-ho és que Déu ja ho sap i ja ho entén abans que el teu cap hagi trobat la clau per donar-li forma i «només» demana temps i constància perquè, amb la seva ajuda, siguis capaç de donar-l'hi, és a dir, d'arribar al fons i d'entendre't com Ell t'entén. Ho deia el Sant Pare en un tuit l'octubre passat: la pregària i el coneixement propi ens capaciten per créixer en llibertat. Per escollir lliurement, perquè les tries vitals no estiguin viciades d'arrel, cal tenir tantes cartes al tauler com sigui possible. Les cartes les remeneu tu i Déu en la intimitat i

la confiança de la pregària: en pregar el que pots fins que puguis pregar el que abans no podies, volent pregar-ho sempre tot.

Quan d'adolescent vaig començar a anar a la Comunitat de Taizé als estius, m'obsessionava la idea de poder-me endur aquella relació personal amb Déu a casa. De fer tres pregàries cantades al dia i un matí sencer d'estudi bíblic en treia la sensació de tenir-lo present en tot, de sosteniment, de disposició per posar l'amor que sents rebre d'Ell en tot el que t'ocupa, tota l'estona. El *do ordinary things with extraordinary love* de la Mare Teresa de Calcuta es convertia gairebé en un automatisme gràcies a la benzina de la pregària i jo volia trobar la manera de viure sempre així sense ser a Taizé. En parlava sovint amb els monjos de la comunitat i tots, per separat, sempre em deien el mateix: has de ser constant en l'oració i confiar que Déu hi faci la resta.

Encara avui, cada vegada que em sembla que la meua fe és un decorat, una etiqueta o una disfressa he de tornar a la casella de sortida, on som Ell i jo tot sols intentant posar les cartes sobre la taula. En el fons, la perspectiva i el temps m'han fet entendre que no és cap casella de sortida, és La Casella. És el nucli al voltant del qual ha d'orbitar la resta i funciona com un sol: si crema i escalfa, es projecta en tot allò que l'envolta. Si tinc una bona intimitat amb Déu, una de conscient i constant, tot el que de vegades em sembla una disfressa o la reiteració d'unes idees que em fan soroll de buit, tornen a prendre sentit. De les coses petites i ordinàries en puc fer coses grans, dels errors, experiència i de tot allò que encara no puc pregar, llibertat.

Les cartes
les remeneu
tu i Déu en
la intimitat
i la confiança
de la pregària

Aquesta setmana recollim la visita dels seminaristes de Barcelona i Sant Feliu al Papa, Càritas Barcelona presenta un nou informe, el cardenal Martínez Sistach rememora el Concili Vaticà II, recordem Oriol Tuñí, l'Arxiu Arxidiocesà de Tarragona ofereix un taller d'escriptura i parlem del cant de la Sibil·la

Francesc ressalta les característiques del bon prevere en una audiència amb els seminaristes de Barcelona i Sant Feliu de Llobregat

Pastors entregats i homes de pregària

JOAN PIÑOL I GARCIA

Seminarista de 5è de Teologia de Barcelona

Ser pastors del poble, entregats a la vocació sacerdotal, amb l'Evangeli a la mà, mostrant un testimoni coherent de Crist, amb autèntica radicalitat fonamentada en una forta vida de pregària.

Aquesta és la radiografia del prevere que el papa Francesc ens va traçar als seminaristes de Barcelona i Sant Feliu de Llobregat. Va ser en una audiència privada el 10 de desembre passat al Palau Apostòlic de la Ciutat del Vaticà. Fou un moment privilegiat per conversar amb el Successor de l'apòstol sant Pere i escoltar directament d'ell allò que anhela dels futurs preveres de l'Església.

L'arquebisbe de Barcelona, el cardenal Joan Josep Omella, va intercedir perquè es pogués produir aquesta trobada. Tot i així, no va poder-se fer present en el viatge perquè havia d'assistir a la presa de possessió del nou arquebisbe de València. La comitiva la conformaven una trentena de seminaristes i els formadors del Seminari Conciliar de Barcelona, acompanyats pel bisbe auxiliar, Mons. Javier Vilanova.

El viatge a Roma es va convertir en un autèntic pelegrinatge. L'epicentre era la figura de l'apòstol Pere. Vam arribar amb l'avió el dia de la Immaculada a la tarda. Encara vam ser a temps de pregar a la Mare de Déu davant la imatge que té dedicada a la *piazza Spagna*. L'endemà, divendres, vam celebrar l'Eucaristia a la cripta de la basílica de Sant Pere del Vaticà, on estan enterrats diversos pontífexs. A la tarda, va tenir lloc una de les experiències més emocionants. Vam visitar les *Scavi* de sant Pere, la necròpolis del segle I que es troba just sota la basílica i on es pot venerar la tomba de l'apòstol Pere.

El dissabte fou el moment culminant amb l'audiència papal. Els nervis van començar a aflorar mentre creuàvem la plaça de Sant Pere en un dia plujós i fred. L'estona d'espera enmig de les grans escalinates i les cambres del Palau Apostòlic va causar-nos gran sensació. El Papa

tenia l'agenda força plena aquell matí amb audiències amb un cardenal, un líder educatiu, la presidenta d'Eslovàquia i el nunci al Líban. Finalment, va aparèixer a la sala on l'esperàvem. Feia cara cansada i s'aguantava amb un bastó mentre caminava amb certa lentitud.

Després de la salutació del bisbe Javier i del rector del Seminari, Mn. Salvador Bacardit, va prendre la paraula Francesc. Aquí van començar les sorpreses. El Papa ens va dir que havia preparat un breu discurs, però que preferia que li féssim preguntes i ell aniria responnent. El discurs preparat el va publicar posteriorment la Santa Seu: un bonic repàs de la vocació sacerdotal a partir d'una obra sobre el Rosari de sant Manuel González, l'apòstol dels sagraris abandonats.

La conversa amb el Papa va durar gairebé una hora i va ser una oportunitat perquè els seminaristes li plantegegés preguntes obertament. Ell responia al moment, sense papers ni res preparat. Van poder preguntar sis companys de diferents cursos que li van exposar temes diversos: la manca de vocacions, la relació amb una societat secularitzada, com evitar l'abús

Francesc té clar que el testimoni coherent d'un prevere enamorat de Crist és allò que contagia

© Vatican Media

Foto «de família» del Papa amb els seminaristes.

de poder en l'Església, l'acompanyament dels preveres en dificultats, les creus i les alegries del ministeri petrí i la seva experiència personal quan era novici. El Papa no va rebutjar cap d'aquests temes i els va abordar amb serenitat. Traspuava una energia espiritual profunda. Les respostes eren apassionades, amanides amb multitud d'anècdotes, historietes i bromes.

Francesc té clar que el testimoni coherent d'un prevere enamorat de Crist és allò que contagia. No d'un funcionari amb horari tancat i reclòs rere secretaris, sinó un pastor d'ànimes al servei del seu poble, que es preocupa dels ancians i els malalts de la comunitat. Va posar èmfasi a evitar la mundanitat espiritual i a viure amb l'Evangeli a la mà. Una de les claus és l'honestetat en l'acompanyament espiritual.

Quines són les alegries del Papa en l'exercici del seu ministeri? Sense dubtar, Francesc va dir: «Aquesta és una alegria per a mi, estar amb vosaltres.» Així ho vam viure també nosaltres. Una alegria compartida d'estar amb el Papa i escoltar els seus consells.

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Fem Nadal

L'altre dia em va sorprendre gratament una escena que em va commoure. Passejava amb calma per la nostra ciutat (cada dia més em crida l'atenció la quantitat de persones que hi ha dormint al carrer, demanant a les portes dels comerços dels barris, sense comptar amb les que no ho fan però que no arriben a sostenir-se econòmicament).

En aquesta ocasió, un senyor de mitjana edat es va apropar a una senyora que demanava a la porta d'un establiment. Li va donar unes monedes. Això no em va estranyar gaire, però sí que ho va fer el fet que s'hi va dirigir amb molta cura. Li va preguntar si volia un cafè amb llet. Ella va respondre amablement i amb un somriure que sí. En dies com aquests, que tenim els carrers plens de gent que corre amunt i avall cercant regals per als éssers estimats, sovint caiem en una situació de manca d'atenció i de cura del nostre entorn; bé, en el cas dels sensellar aquesta és la nostra actitud amb massa freqüència, en la majoria de casos.

Diu l'encíclica *Fratelli tutti* en el punt 224: «Avui no hi ha temps ni energies disponibles per aturar-se a tractar bé els altres, a dir, "permís", "perdó", "gràcies". Però de vegades apareix el miracle d'una persona amable, que deixa de banda les seves ansietats i urgències per parar atenció, per regalar un somriure, per dir una paraula que estimuli, per possibilitar un espai d'escolta enmig de tanta indiferència.»

Doncs el meu desig en aquests dies és que entenguem i fem vida que només des d'aquesta mirada més fraternal al nostre entorn quotidià estarem possibilitant canvis reals que facin un món més humà, probablement així podem fer Nadal cada dia.

ESTHER BORREGO
Treballadora social

Presentat un informe sobre l'impacte de la inflació en les persones ateses per Càritas diocesana de Barcelona

Augmenta l'exclusió social

MAC
Barcelona

«No podem normalitzar l'exclusió social, no és inevitable», va afirmar Salvador Busquets, director de Càritas diocesana de Barcelona, durant la presentació a la premsa de l'estudi *Impacte de la inflació en les persones ateses per Càritas diocesana de Barcelona*. Per això, va demanar mesures estructurals combinades amb mesures d'urgència: «La lluita contra l'exclusió residencial, la garantia d'una política d'ingressos mínims i la protecció a les famílies amb infants i adolescents.»

A través d'una enquesta realitzada a 404 persones ateses per Càritas, s'ha donat a conèixer la incidència de l'augment de preus en les famílies vulnerables, en quins àmbits i activitats es veuen obligades a reduir despeses i com afronten l'any 2023. Càritas diocesana de Barcelona ha calculat que tancarà l'any atenent més de 21.400 persones, un 2% més que l'any 2021.

Prop de 4.000 llars ateses no poden pagar les despeses de l'habitatge (lloguer o relloguer) o de subministraments (aigua, llum i gas). A més, 7.000 llars (nou de cada deu) s'han vist obligades a reduir les despeses en alimentació per manca d'ingressos. «Aquesta situació té un impacte directe en la salut de les famílies, ja que un 65% de les persones han deixat de comprar aliments frescos per la pujada dels preus», va posar en relleu Miriam Feu, cap d'Anàlisi Social i Incidència de Càritas diocesana de Barcelona.

Així mateix, Feu va recordar que més de 5.000 famílies han renunciat a les activitats d'oci i lleure durant els darrers mesos: «Els pares i les mares entrevistats voldrien que els seus fills participessin en activitats extraescolars, fer una sortida de cap

de setmana o celebrar un dinar en companyia dels qui més estimen. Malauradament, gairebé el 70% no s'ho poden permetre.»

En aquest context, Càritas diocesana de Barcelona s'ha vist obligada a augmentar les ajudes econòmiques directes. «Tancarem l'any 2022 amb 2,5 milions d'euros en ajudes econòmiques a les famílies (un 13% més que l'any passat), principalment per cobrir la despesa en aliments. Hi ha hagut un augment del 36%. Hem passat de 617.000 euros l'any 2021 a 841.000 euros el 2022», va explicar Miriam Feu. I va afegir: «Enguany superarem el milió d'euros en ajudes de relloguer, una xifra rècord només superada en els pitjors moments de la pandèmia.»

Salvador Busquets va manifestar que «detectem que la desigualtat és un problema de gran magnitud a la nostra societat» i que «les persones amb menys recursos no s'han recuperat dels estralls de la crisi del 2008, del Covid-19 i ara de la inflació». Va fer una crida a «assumir una planificació estratègica de les polítiques socials».

«Només l'amor ho il·lumina tot»

Finalment, Mons. Javier Vilanova, bisbe auxiliar de l'arxidiòcesi

Agustí Codinach

de Barcelona, va presentar la campanya de Nadal de Càritas, el lema de la qual és *Només l'amor ho il·lumina tot*. «Tot i que el Nadal és l'època de l'any amb més llums, milers de persones continuen vivint en la foscor. Aquest Nadal celebrem l'amor, un amor que és capaç d'il·luminar la vida dels altres i de ser un far que guia els qui més ho necessiten. Tu també pots ser part d'aquest compromís per fer arribar la llum a totes les llars que no tenen recursos i fer que la solidaritat i la humanitat brillin per sobre de tot», expressen els organitzadors de la campanya.

«Aquesta campanya ens obre el cor a l'esperança. Hi constatem l'acció social que l'Església catòlica fa a la societat. Càritas situa el centre de la seva activitat en la persona. Volem humanitzar la caritat», va subratllar el bisbe Javier. En aquests temps de sinodalitat, «on tots caminem junts, colze a colze», va voler remarcar que l'ajuda als més necessitats ha de ser «integral» per poder «escoltar-los, acompanyar-los i empatitzar amb ells». «Units (Església, entitats, món polític, mitjans de comunicació...) serem més forts per ajudar», va assenyalar el prelat.

Miriam Feu, el bisbe Javier Vilanova i Salvador Busquets, durant la roda de premsa.

Els Pastorets del Vendrell

tot l'any fem cultura

El Vendrell, 140ma de Pastorets

ELS PASTORETS INFANTILS-JUVENILS Dia i hora: Dissabte 28 de gener, a les 17 h Lloc: Teatre Àngel Guimerà Preu: 10€ / Socis dels Pastorets del Vendrell: 5€	ELS PASTORETS DEL VENDRELL Dia i hora: Diumenges 15, 22 i 29 de gener 5 de febrer, a les 17h Lloc: Teatre Àngel Guimerà Preu: 10€ / Socis dels Pastorets del Vendrell i menors de 10 anys: 5€
---	--

977 66 29 93
696 446 885

Tiquets descompte i invitacions bescanviables per una entrada a la taquilla del teatre els dies de representació, una hora abans de començar; sempre que n'hi hagi de disponibles per al dia sol·licitat.

www.pastoretsdelvendrell.cat

ALGUNS RECORDS DEL CONCILI VATICÀ II (2)

Celebració del Concili Vaticà II

CARDENAL LLUÍS MARTÍNEZ SISTACH
Arquebisbe metropolità
emèrit de Barcelona

Sembla que el papa Joan XXIII en convocar el Concili creia que es podia celebrar amb poc temps. Tanmateix no fou pas així. Es necessitaren quatre sessions d'uns tres mesos de treball conjunt cada sessió a la basílica de Sant Pere convertida en aula conciliar.

El Concili tenia força comissions formades per parets conciliaris. El Papa nomenava el president i deu membres de cada Comissió. Els setze membres restants de cada comissió foren elegits pels bisbes.

Tot just començat el Concili, s'havia de procedir a l'elecció dels cent setanta membres de les comissions conciliaris. Les càmeres de la televisió estaven a punt per captar aquesta votació histò-

rica. Tanmateix, després d'haver invitat Mons. Felici, secretari general del Concili, als bisbes, de començar la votació, es va viure la primera sorpresa del Concili. S'aixecà el cardenal Liénart, bisbe de Lille i prelat de la Missió de França, i va dir: «No estem disposats a acceptar les llistes de candidats que s'han confeccionat abans que es reunís el Concili.» El Concili el celebraven els bisbes de tot el món i no pas la cúria romana que havia preparat aquelles llistes. El cardenal Frings, arquebisbe de Colònia, va donar suport a la intervenció del seu col·lega. Aquestes declaracions van ser acollides amb un fort aplaudiment i aprovades per unanimitat.

S'aixecà el cardenal Liénart, bisbe de Lille i prelat de la Missió de França, i va dir: «No estem disposats a acceptar les llistes de candidats que s'han confeccionat abans que es reunís el Concili»

No és necessari insistir en la importància de la iniciativa del cardenal Liénart. Sense aquesta intervenció, les comissions conciliars s'hagueren assemblet moltíssim a les comissions preconciliars, cosa que no va agradar gaire. Es va començar a concedir al Concili plena llibertat.

El dijous 11 d'octubre de 1962 es va celebrar al vespre una trobada del món treballador romà a la plaça de Sant Pere per acompanyar el Papa amb la seva pregària pel Concili Vaticà II que s'iniciava. Joan XXIII, des de la finestra habitual, els digué que tot el món era representat amb la seva presència i va afegir aquestes paraules

plenes de contingut i de poesia: «Es diria que fins i tot la lluna s'ha avançat aquesta nit per contemplar aquest espectacle.» I també afegí aquesta entranyable petició: «Quan torneu a casa, trobareu els vostres filllets, feu-los una carícia i digueu-los que “aquesta és la carícia del Papa”.» Però el Papa pensà també en el sofriment i les llàgrimes de moltíssimes persones tot dient-los: «Feu-hi alguna cosa, digueu-los una bona paraula. El Papa està amb nosaltres especialment en les hores de tristesa i amargor.»

Els treballs a l'aula conciliar no feren perdre l'afecció, especialment dels italians, al cafè. Les sessions del Concili començaven a les nou del matí i acabaven a les dotze del migdia. Tanmateix a les onze, una hora abans d'acabar els treballs, el bar del Concili, «batejat» amb el nom de bar Jonàs (cf. Mt 16,17), ja no es buidava, cansats els bisbes de la cadena d'intervencions d'un interès variat. Ho aprofitaven per prendre un *capuccino*.

Llatí o no llatí continuava tenint moltes intervencions dels pares conciliars. Cal observar que es discutia en llatí —un llatí bastant aproximat— sobre l'oportunitat de l'esmentada llengua. Els aficionats a les historietes eclesiàstiques recordaven que en el Concili Vaticà I s'havia donat mot de «Monsenyor Contra-sentit» i «Monsenyor Fals-sentit» als bisbes singularment amb dificultats per manejar la llengua de Ciceró. Tanmateix en el Concili Vaticà II es tractà de saber si el llatí havia de continuar sent la llengua de la litúrgia. Els bisbes desitjaven que s'assenyalés terme a aquesta situació i així ho va fer el Concili.

UN NOU LLINDAR

Posem veu a la Paraula!

Vull entendre que aquest és el desig que ens ve de part de Déu i que, transformant el nostre cor amb la força de l'Esperit de Jesús, ens converteix en veu que, clamorosa o en silenci, arriba a tothom. Una veu que desitja felicitat, uneix les famílies, consola els malalts, alegra els tristos, acull els forasters, fa companyia als qui estan sols, enforteix els més grans, entusiasma els més joves i il·lusiona els infants. Una veu profètica que ressona amb força, i diu que ningú no s'entrenarà mai més a fer la guerra i seran respectats els drets humans, una veu dels sense veu, dels qui cerquen un treball decent i un habitatge digne, una comunitat humana acollidora, un poble on viure en pau, veu que prepara els camins el Senyor amb humilitat i gestos d'amor solidari. Celebrar Nadal i el conjunt de les festes és contemplar amb la sorpresa de la fe com la Paraula es fa home, història nostra, allà on vol arribar i fer-se present a través de la nostra veu. També nosaltres som una veu en el temps i enmig dels nostres deserts i oasis de l'avui que ens toca viure, perquè la Paraula que existeix des de sempre i és Déu, es faci carn novament en la humanitat a través nostre. Retinguem la Paraula, no la perdem si és Paraula concebuda en el cor. Que la Paraula ressoni en la intimitat del cor i es torni pregària, per tal d'experimentar el goig de trobar-nos amb Jesús. Viure el Nadal cristià és gaudir d'aquest trobament, perquè la Paraula —que és Crist— arribi viva i eficaç a tot arreu, des del propi cor i el de les famílies fins a les estructures socials, eclesials, polítiques i econòmiques que facin de tota la creació un món habitable, just, ple de vida i en pau.

SEBASTIÀ TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

© VaticanMedia

Primera sessió del Concili Vaticà II.

Oriol Tuñí: en el moment de la seva Hora

JAUME FLAQUER SJ
Universitat Lloïola

El referent indiscutible dels estudis sobre sant Joan del nostre país des del postConcili ens acaba de deixar. El seu ensenyament a la Facultat de Teologia de Catalunya i a l'Institut de Teologia Fonamental de Sant Cugat ha marcat generacions de capellans, religiosos i laics. Recordo, de manera especial, la seva presentació dels discursos (en plural) de comiat de Jesús a partir de Jn 13, i el seu subratllat sobre tots els «Jo soc» de l'Evangeli, sigui amb atribut («Jo soc la Llum del món» a Jn 8,12, etc.) o sense («Sabreu que Jo soc» a Jn 8,28), tot indicant la seva relació amb el «Jo soc el que soc» d'Ex 3,14). També va tractar el tema del temps, de l'Hora de Jesús a l'Evangeli, i la qüestió de la seva glorificació.

Sant Joan, però, no solament ha estat l'objecte del seu estudi sinó també la seva vida, des que va defensar la seva tesi doctoral a Roma sobre el verset «La Veritat us farà lliures» (Jn 8,32). Ell mateix ha viscut amb una llibertat de paraula

poc habitual! L'Evangeli de Joan va ser també la font de la seva pregària. Fins i tot va donar durant bastants anys Exercicis Espirituals de vuit dies solament amb textos de Joan.

La seva capacitat de lideratge el va portar a ser nomenat degà de la Facultat de Teologia de Catalunya (principis dels 2000), director de l'Institut de Teologia Fonamental i, sobretot, provincial de la Companyia de Jesús a Catalunya (1988-1995). Però també va tenir papers cabdals en patronats d'importantes fundacions, com el d'Oxfam Intermón o el d'Esade.

Fora dels aspectes acadèmics, la seva passió era el mar i la pesca. Pertanyent a una família de Mataró amb caseta de pescadors a la Cala s'Alguer, no faltava mai a la seva cita estiuenca amb la barca de pesca, que s'havia de reparar cada any. El «signe» de la pesca miraculosa el vivíem sempre que sortíem amb ell a la barca, nosaltres, els que no en sabem res de peixos, però tenim la capacitat d'admiració dels deixebles. D'igual manera, l'Oriol es transfigurava quan trèiem la guitarra i el convidàvem a cantar havaneres, la *Bella Lola*, en particular.

En la seva malaltia, he pogut acompanyar-lo en la distància, per telèfon. Els seus «discursos de comiat» han deixat aflorar un home d'una profunda fe, que, en la seva «hora», també ha estat capaç de ser obedient al Pare. La va viure com qui sap que «tot està aconseguint», amb una humil satisfacció pel que havia viscut. Prepara'ns també un lloc, allà a dalt!

El «signe» de la pesca miraculosa el vivíem sempre que sortíem amb ell a la barca

Agustí Codinach

VEREMUNDO
velón veremundo lo mejor del mundo

Distribuidor exclusivo para España de

SLABBINCK

veremundo@veremundo.com - www.veremundo.com

Partida Fanecaes, s/n. - Apdo. Correos 19 - 46860 ALBAIDA (Valencia) - Tel.: 962 900 971 - Fax: 962 901 362

TARRAGONA

Torreforta s'acomiada del P. Francesc Xammar, jesuïta

La parròquia de Sant Josep Obrer de Torreforta va celebrar una eucaristia de comiat al jesuïta P. Francesc Xammar el diumenge 11 de desembre. La celebració va ser presidida per l'arquebisbe Joan Planellas, que va destacar l'empremta que ha deixat el jesuïta pel seu «servei a les perifèries físiques i "socials" de Tarragona, on ha fet tant de bé».

LLEIDA

Celebració de la Immaculada Concepció

L'Acadèmia Mariana de Lleida va mostrar per a la veneració, per primer cop en més de 20 anys, un reliquiari del segle XIX que custodia uns petits fils del que se suposa que va ser un vestit de la Verge Maria. La relíquia va presidir la missa de la Solemnitat de la Immaculada Concepció.

SANT FELIU DE LLOBREGAT

Trobada Europea de Joves de Taizé a Rostock (Alemanya)

Un grup de joves de la diòcesi de Sant Feliu de Llobregat anirà en viatge-pelegrinatge per participar a la trobada, amb sortida el dia 27 de desembre i amb data de tornada el dilluns 2 de gener; seran 25, majoritàriament de Vilafranca del Penedès.

TERRASSA

Trobada de famílies de la comunitat del Cenacle

El diumenge 11 de desembre va tenir lloc a Fogars de Montclús, en ple Montseny, la trobada de famílies de la comunitat del Cenacle. El bisbe Salvador Cristau els va acompanyar i va presidir la missa. El Cenacle és una realitat d'Església que acompanya les persones en el seu tractament per deixar les drogues a través del treball, la vida comunitària i la pregària.

URGELL

Sant Julià de Lòria prepara l'Any Canòlich

La parròquia de Sant Julià de Lòria celebrarà al llarg de l'any 2023 una sèrie d'activitats religioses, culturals, esportives, educatives i socials per commemorar els 800 anys de la trobada de la Mare de Déu de Canòlich.

VIC

Deu anys de l'alberg de Jorba

L'Alberg de Sant Jaume de Jorba celebra els actes de commemoració del seu desè aniversari, dos anys més tard del previst, per culpa de la pandèmia. El responsable de l'alberg, Mn. Enric Garcia, ha recordat que aquesta celebració coincideix amb els actes de l'Any Xacobeu i de l'Any Ignasià. Per l'alberg, durant tot aquest temps, han passat milers de persones d'arreu del món.

SOLSONA

Festa de la Immaculada Concepció a la catedral de Solsona

El dia 8 de desembre, a la catedral de Solsona, es va celebrar amb solemnitat la festa de la Immaculada Concepció. El bisbe Francesc Conesa va presidir aquesta eucaristia, que fou concelebrada també pel rector de la parròquia de Solsona. En l'homilia el bisbe va convidar a contemplar Maria com la dona que va acollir a Déu en el seu si.

TORTOSA

José Luis Arín, elegit administrador diocesà de Tortosa

Un cop Enrique Benavent ha pres possessió canònica de l'arxidiòcesi de València, el 10 de desembre, i davant la situació de seu vacant de Tortosa, el capellà José Luis Arín ha estat elegit administrador diocesà de Tortosa. L'elecció ha tingut lloc el 12 de desembre a la sala de reunions de la Cúria Diocesana.

GIRONA

La imatge de la Moreneta és entronitzada a la catedral

El 8 de desembre va tenir lloc l'entronització de la imatge de la Mare de Déu de Montserrat a la catedral de Girona, en el marc del 75è aniversari de l'entronització de la imatge original al monestir benedictí. Els actes van ser presidits per l'abat emèrit de Montserrat, el gironí P. Josep Maria Soler.

El programa va adreçat als centres educatius

Taller d'escriptura de l'Arxiu Històric Arxidiocesà

JOAN BORONAT
Tarragona

L'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona (AHAT) convida a participar en el *Taller d'Espectura*, conjunt de materials didàctics amb l'objectiu de donar a conèixer i posar en valor la important tasca que desenvolupa aquest centre dependent del arquebisbat de Tarragona, però amb una projecció que va més enllà del context eclesial, al servei de la comunitat.

L'AHAT, que actualment té com a màxim responsable el sacerdot Enric Mateu i Usach, conserva un extraordinari patrimoni documental, integrat per documents procedents de diversos orígens, tant eclesiàstics com civils, que conformen un dels fons documentals més importants de Catalunya.

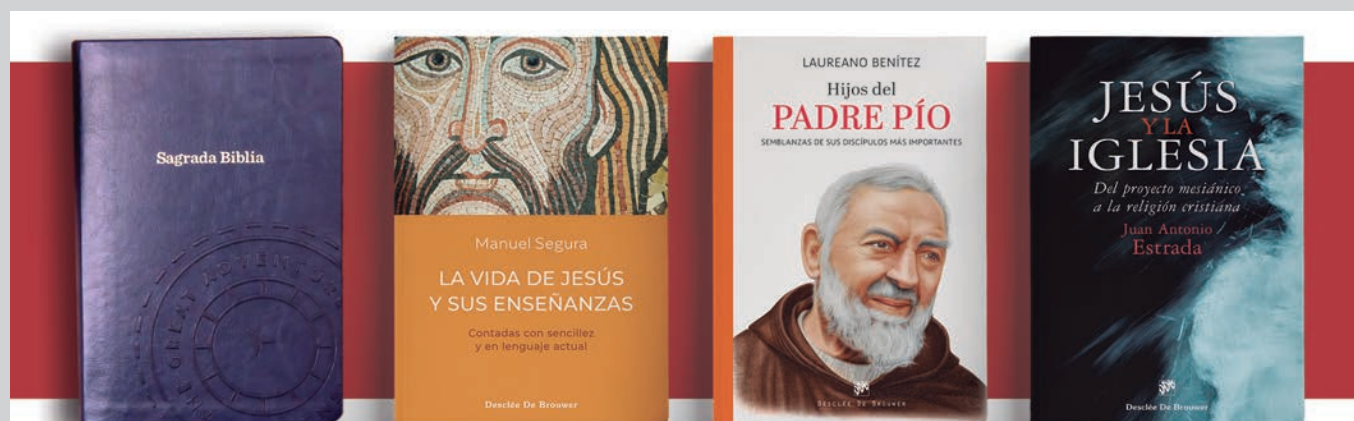
Per posar en coneixement d'infants i adolescents el món fascinant del treball que es fa a l'Arxiu Històric Arxidiocesà, la institució ha optat per proposar un programa a través del qual es manifesta

l'evolució de l'escriptura i el que ha significat al llarg dels segles. D'altra banda, des de l'organització s'insisteix en la necessitat de conservar aquesta documentació valuosa, degudament catalogada; en definitiva, organitzar-la per poder-la consultar i estudiar, facilitant d'aquesta manera que pugui ser coneguda per tothom.

Els materials didàctics han estat elaborats pel mateix AHAT, amb la col·laboració de Maria Joana Virgili Gasol i Josep Serra Valls, que han treballat en tres dossiers diferents, segons les etapes educatives a les quals s'adrecen.

A partir d'aquí, els centres educatius es poden adreçar a l'AHAT per informar-se'n i, si és el cas, incloure a les aules aquesta proposta interessant, per desenvolupar els tallers a principis de l'any nou, fins a final de curs.

L'AHAT conserva un extraordinari patrimoni documental

The Great Adventure - La gran aventura de la Biblia de Jerusalén

¿No sería fantástico tener una Biblia que explique cómo navegar por ella y cómo darle sentido?
¿Una Biblia que incluya un plan de lectura detallado, con un diseño de página pensado para el estudio y la devoción?

La vida de Jesús y sus enseñanzas

El libro que tienes en tus manos es a la vez un libro muy profundo, porque cuenta toda la vida de Jesús en los Cuatro Evangelios, y un libro muy sencillo y agradable de leer, pues está escrito en lenguaje actual, en lenguaje corriente, sin esfuerzos de estilo.

Hijos del Padre Pío

En esta obra se recogen unas breves semblanzas de los hijos espirituales más importantes del Padre Pío, narrando su encuentro con el Santo, su conversión, y el apostolado que muchos de ellos desarrollaron tras su encuentro con él, desempeñando misiones importantes de promoción.

Jesús y la iglesia

¿Qué vinculación hay entre el proyecto mesiánico de Jesús y el de la Iglesia actual? ¿Se puede afirmar que la religión cristiana corresponde a la Iglesia primitiva? ¿Qué es lo que justifica la evolución teológica que ha llevado a que se identifique la Iglesia con el clero y que como institución se imponga a la comunidad?

Desclée
De Brouwer

www.edesclée.com

EdDesclée

EditorialDesclée

EditorialDesclée

editorialesdescléeedbrouwer

ALBA NOGUERAS JANÉ
Crítica musical

Una tradició mil·lenària

Un cant profètic gregorià, un drama litúrgic medieval, una tradició nadalenca que va, pràcticament, desaparèixer amb el Concili de Trento, però que s'ha anat recuperant al llarg dels últims anys a diferents municipis del territori; ens referim al Cant de la Sibil·la. Aquesta obra del nostre folklore religiós la protagonitza una endevinadora o sacerdotessa, la sibil·la, representada per un infant o una dona vestits amb una túnica daurada i una espasa lluent. Anuncien l'arribada del Messies i la fi del món —l'Apocalipsi— en un text que apareix documentat a partir del segle X en llatí, i del qual trobem les primeres versions en llengua catalana a partir del segle XIII. L'interès per aquest costum al Principat va renéixer el segle XIX, impulsat per estudiosos i folkloristes, però a l'Alguer i a Mallorca s'hi ha mantingut la representació de manera ininterrompuda; a l'illa, va ser considerat bé immaterial d'interès cultural el 2004 pel Consell de Mallorca i patrimoni cultural immaterial de la humanitat el 2010 per la UNESCO.

D'aquest cant, pel fet de ser, essen-

cialment, de tradició oral i gaudir d'una gran popularitat i difusió a finals de l'Edat Mitjana arreu del Mediterrani, n'existeixen moltes versions i, de fet, se'n continuen escrivint de noves. Tradicionalment, s'interpreta *a cappella* abans de la Missa del Gall, la nit de Nadal; enguany, ressonarà a diferents temples d'arreu de Catalunya al llarg d'aquestes festes, i és que el nombre de representacions no deixa de créixer. Destaquem les nou representacions de Barcelona, la de Girona, i la de Cardedeu i la de Montserrat.

Així, com és costum des del 1983 —ells van ser els primers a fer-ho a la capital catalana— es podrà sentir a la basílica de Santa Maria del Mar (24/12/22 a les 20h); també a la basílica de Santa Maria del Pi (24/12/22 a les 23.30h), a la catedral de Barcelona (24/12/22 a les 22.45h) —on se n'estrenarà una revisió de l'original firmada per Antoni Ros Marbà, de la mà del Cor Francesc Valls—, a l'església de Sant Gaietà (24/12/22 a les 19h), a la parròquia de Santa Madrona (21/12/22 a les 20h), a la parròquia de Santa Maria de Gràcia (24/12/22 a les 23.30h), a la parròquia de Sant Martí del Clot (22/12/22 a les 21h) i a la parròquia de Sant Medir (24/12/22 a les 20h), i, per primera vegada, a la cripta de la Sagrada Família (24/12/22 a les 23h) en una creació original del compositor Sergi Planas. La catedral de Girona (23/12/22 a les 18h) —interpretada pels GiroNins i la Capella Polifònica de la ciutat— i l'església de Santa Maria de Cardedeu (23/12/22 a les 21h) —amb l'Agrupació Coral Cardedeuenca— tornaran a acollir aquesta tradició després de recuperar-la l'any passat. Finalment, es podrà sentir —en una lectura actualitzada— a les Coves de Montserrat (01/01/23 a les 19h) en el marc del Festival Gong.

Foto d'arxiu del cant de la Sibil·la a la catedral de Barcelona.

Agustí Codinach

En record del mestre Manuel Segura Morales, s.j.

M'impressionà aquella figura de pell blanca, fràgil, de veu suau que traspuava saviesa, tendresa i, per sobre de tot, una gran senzillesa, pròpia de les grans persones

MARIA BALART I ALTÉS
Professora de Secundària

Llegint el darrer número de la molt recomanable revista de pensament i cultura *El Ciervo* m'assabento del traspass del jesuïta Manuel Segura Morales. Nascut a Granada el 1928, va ingressar a la Companyia de Jesús als 17 anys. Entre el 1950 i el 1953 realitzà estudis de Filosofia a Sant Cugat del Vallès i la seva inquietud i extraordinària capacitat intel·lectual el portaren a estudiar Filosofia i Teologia a la Facultat de Heythrop Collage (Oxford, Gran Bretanya). Doctor en Pedagogia per la Universitat d'Asunción (Paraguai) i doctor en Filosofia i Ciències de l'Educació per la Universitat de València. Va exercir durant molts anys la docència a diferents centres universitaris dels quals destaca La Laguna (Tenerife).

Va servir la Companyia de Jesús al Paraguai de la dictadura d'Alfredo Stroessner. Testimoni de fe i de compromís amb el poble, dos intents d'assassinat. També va viure al Xile de Salvador Allende.

La seua vocació va ser la docència i així ho manifestava: «Ensenyar altres és una glòria, una vocació meravellosa.»

L'educació i, especialment, el desenvolupament de les competències personals i socials constitueixen les eines per fer que infants i joves, sobretot aquells que viuen situacions difícils, puguin esdevenir uns adults equilibrats i competents. Problemes de conducta i de convivència, dificultats personals i emocions mal gestionades

han estat objecte del seu treball. Les seues obres (*Enseñar a convivir no es tan difícil. Jóvenes y adultos con problemas de conducta. Ser persona y relacionarse. Relacionarse bien. Programa de competencia social para niños entre 4 y 12 años*) ho recullen de forma magistral, ja que juntament amb les reflexions més aviat teòriques destaquen els recursos pràctics, tota una sèrie d'activitats que són fàcilment aplicables i adaptables a diferents edats o grups.

El seu programa de competència social i els diferents materials educatius per a Primària i Secundària van ser traduïts al català i utilitzats pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat el 2001. Don Manuel ha conservat amics que havien tingut alguna responsabilitat en aquella època.

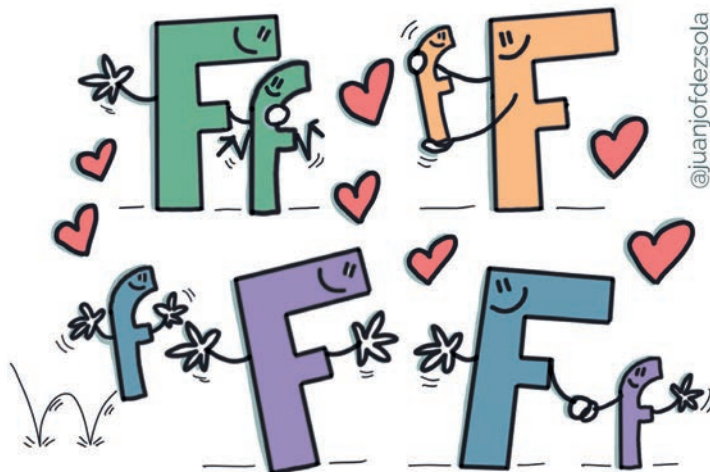
Vaig tenir el goig de conèixer don Manuel fa quinze anys i m'impressionà aquella figura de pell blanca, fràgil, de veu suau que traspuava saviesa, tendresa i, per sobre de tot, una gran senzillesa, pròpia de les grans persones.

Poguérem felicitar-lo pel seu 90è aniversari a Còrdova, a la residència que hi té la Companyia de Jesús. Explicava com seguia visitant els joves privats de llibertat a la presó de la ciutat. Certament tenia una habilitat especial per dialogar amb ells.

Ara don Manuel reposa al costat del Pare i ens encoratja a seguir amb esperança i il·lusió la nostra vocació d'educadors.

Oh, Nadal laic!

Si mai arribem a oblidar el Nadal, deixarem de reconèixer-nos a nosaltres mateixos com a éssers humans

PILAR GUEMBE I CARLOS GOÑI

Professora i psicopedagoga
Filòsof i escriptor

Les ciutats i pobles ja s'han engalanat, les cases, les escoles, els llocs de feina, les botigues, els supermercats, els taxis... tot és ple de llums i estrelles, de boles brillants, d'avets amb esmòquing, de pares noel, de rens, de cintes vermelles, de garlandes... Els carrers s'il·luminen amb milions de bombetes de colors, sonen nadeses, la gent es felicita, ens fem regals, tornem a casa, mengem millor... i tot això ho fem perquè és Nadal. També hi ha pessebres, naixements, nens Jesús, Reis d'Orient..., però resulta molt estrany veure'ls per les ciutats i pobles (i això que és Nadal!), per les cases, les escoles, els llocs de feina, les botigues... Els temps canvien i ara la nadala que sona més és aquella que diu: Oh, Nadal laic!

A poc a poc, com està passant en tots els altres àmbits de la vida, la festa religiosa està donant pas a una festa laica. Moltes famílies ja no fan el pessebre perquè ja no recorden per què el muntaven a casa seva fa uns anys, quan eren petits. Potser senzillament no el fan perquè volen desvincular el Nadal del Nadal. Hi tenen dret, per descomptat: per Nadal es pot no celebrar el Nadal. En tot cas, encara que no el celebrem com a festa religiosa,

no deixa de ser una festa que ens entronca amb el que som.

Tots esperem el Nadal, sigui cristià o laic. Tant per als uns com per als altres, s'esdevindrà només si l'esperem, si ens preparam per rebre'l. En cas contrari, passarà de llarg, com passa tantes vegades, tants anys, per a tanta gent. Perquè el Nadal no és només una època de l'any o la commemoració d'un esdeveniment històric, sinó, sobretot, una veritat antropològica.

El Nadal ve a recordar-nos que l'ésser humà és un ésser nascut. És una veritat de veres, però que a poc a poc l'anem obviat, com anem deixant de fer el pessebre a casa nostra. Si arribem a oblidar que el que ens constitueix com allò que som és haver estat acollits en una família, si mai arribem a oblidar el Nadal, deixarem de reconèixer-nos a nosaltres mateixos com a éssers humans. Els dies passen volant, però el Nadal sembla que cada vegada triga més a arribar, i quan ho fa, el cobrim de tants llums i garlandes que ja no sentim el seu missatge autèntic. Aquest missatge, laic o religiós, és sempre el mateix: sigueu família per als qui no en tenen!

Bon Nadal!

«La teologia no pot quedar fora d'un món que canvia»

**Sergio Massironi, director del projecte
«Fer teologia des de les perifèries existencials»**

Sergio Massironi, el 14 d'octubre a Barcelona.

«La fe no neix a les facultats de teologia, sinó a la vida del Poble de Déu»

«El papa Francesc ha volgut que aquest projecte se saltés tots els nivells institucionals»

El 12 d'octubre a Roma, i el 14 a Barcelona, es van presentar els primers resultats del projecte *Fer teologia des de les perifèries existencials*, impulsat per la Secció de Migrants i Refugiats del Dicasteri per al Servei del Desenvolupament Humà Integral. Aquest projecte s'ha desenvolupat als cinc continents a partir de 500 entrevistes individuals i de grup de discussió en quaranta ciutats del món. S'han abordat deu temes comuns, derivats de l'anàlisi de tres documents del papa Francesc: saviesa des dels marges, vulnerabilitat i tendresa, consciència ecològica, perspectiva de la dona, revelació i alegria, cristians en l'esfera pública des de nous paradigmes, esperança i confiança, sortir del clericalisme, acollir el desconegut, diàleg i trobada.

Com definiria el projecte *Fer teologia des de les perifèries existencials*?

Es tracta d'un projecte de recerca i, per tant, d'una experimentació i d'un intent de recórrer un nou camí en el fet de fer teologia. Un nou camí, primerament, perquè és un nou mètode per construir no pas en una determinada àrea geogràfica o cultural, sinó a nivell internacional, és a dir, a partir de perspectives històriques i culturals diferents entre si. En segon lloc, nou també perquè és intern de la Santa Seu, en el sentit que és un dicasteri vaticà que promou en el seu interior una investigació teològica per fer un millor servei al magisteri del papa Francesc. El Dicasteri per al Desenvolupament Humà Integral està directament implicat en temes de *Laudato Si* i *Fratelli tutti*, particularment, sobre qüestions de doctrina social de l'Església. En altres paraules, el projecte de fer teologia des de les perifèries existencials ha aprofundit en temes que són fonamentals en el treball diari del dicasteri.

Què ha d'aportar aquest projecte a l'Església i al món d'avui?

El papa Francesc ha manifestat sovint la impressió que la teologia s'ha convertit, com de vegades també l'Església, en una teologia excessivament introvertida. En la seva intervenció el 12 d'octubre, el bisbe Armando Matteo deia que «sovint els teòlegs parlen la llengua dels teòlegs i tenen els problemes dels teòlegs», mentre que la teologia té el seu lloc en la missió de l'Església. Tots els cristians, arreu del món, tenen preguntes sobre la seva pròpia fe. És la mateixa vida la que posa a prova allò que creiem o la que demana a la nostra intel·ligència que trobi respostes noves a situacions noves. La teologia parteix d'aquestes preguntes de les persones, del Poble de Déu, sobre la vida. I hauria d'aprofundir en la revelació a partir d'aquestes preguntes per tenir després unes respostes comprensibles des de la vida d'avui. És a dir, molt sovint a la teologia li manca aquest punt de partida del Poble de Déu i aquest punt de retorn al Poble de Déu, i s'ha convertit en un diàleg totalment intern en el món teològic. Per tant, allò que hauria d'aportar aquest nou projecte és una nova experiència de relació entre la reflexió sobre la fe i la vida del Poble de Déu.

A la presentació a Roma dels primers resultats del projecte, el cardenal Czerny va assegurar que «la teologia, no només a la universitat sinó també en la missió, té un lloc primordial per escoltar i discernir», dues actituds fonamentals per donar suport al Papa i als bisbes en el seu servei al desenvolupament humà integral. Com ha de ser aquesta «teologia dels pobres»?

Sabem que existeixen unes perifèries geogràfiques, per exemple, al voltant de les grans ciutats. Però el projecte parla de perifèries existencials. I això ens recorda que, en la societat i en l'Església, sovint existeix la persona que se sent marginada, que pateix el risc de quedar-se allunyada, de no ser vista. Per tant, certament hi ha els pobres, però a és pobre també el qui ja no reconeixem, ja no veiem i ja no escoltem. El Dicasteri per al Desenvolupament Humà vol que l'humanisme cristià creixi, es desenvolupi, ens faci viure en un món millor, alhora que porta en el cor el fet que l'Església sigui un factor de transformació de les nostres societats. En definitiva, necessita una teologia que comenci a veure els invisí-

bles i a escoltar el qui no és escoltat. En aquest sentit, és interessant que un dicasteri que s'ha dedicat sempre a lluitar per la justícia i a sostenir les causes per a una millora del món, ho visqui també amb una reflexió teològica, perquè es fa més explícit precisament com l'anunci de l'Evangeli, la continuació de la missió de Jesús i allò que ens importa.

El projecte parteix de la idea que «els problemes, les crisis i el crit dels qui demanen aigua, pa, la pau, la justícia i l'alliberament» formen part de la teologia. Quin sentit té això?

És molt clar a l'Evangeli que el Regne de Déu, en manifestar-se en Jesús, canvia la realitat. I la canvia alliberant-la, ampliant-la, posant en discussió totes les representacions sobretot de Déu, més que no pas de l'ésser humà, que són empresonadores, que són degradants. Segurament la teologia de l'alliberament a l'Amèrica Llatina va ser un gran moviment de pensament que es va interessar per aquesta dimensió. Avui nosaltres estem treballant arreu del món precisament perquè, a partir de qualsevol perspectiva cultural i dins de sensibilitats i experiències molt

Presentació a Santa Anna – Hospital de Campanya de Barcelona del projecte «Fer teologia des de les perifèries existencials».

«Volem que aquest projecte es converteixi en una àrea d'investigació teològica estable»

diverses que formen part del dia a dia de l'Església catòlica, pugui haver-hi un pensament no abstracte, sinó arrelat en la vida dels fidels. Des d'aquest punt de vista, cadascun de nosaltres té unes esperances, uns sofriments, unes tensions que viu personalment o amb les persones que té al voltant en una societat que canvia ràpidament. En altres paraules, la teologia no pot quedar fora d'un món que canvia. El papa Francesc, des d'aquest punt de vista, està molt preocupat davant d'una teologia que es quedi sempre igual en un món que canvia, perquè el risc és que ja no parli mai més a aquest món i que, per tant, l'Església es cansi d'entendre'l i d'anunciar l'Evangeli de sempre.

També a la presentació del projecte, el cardenal Luis Antonio Tagle va parlar dels «pobres com dels nostres evangelitzadors». De quina manera els pobres ensenyen teologia i són testimonis de Jesucrist?

En aquest any de treball, hem entès encara millor que la teologia és un treball dels teòlegs, però que el treball dels teòlegs és un treball dels creients. La fe no neix a les facultats de teologia, sinó a la vida del Poble de Déu. Des d'aquest punt de vista, el Poble de Déu té un *sensus fidei*, com diu el Concili Vaticà II, és a dir, una intel·ligència de la fe, una capacitat, un pressentiment, una intuïció de Déu que és veritablement sorprenent. Barcelona, des d'aquest punt de vista, ha estat en el nostre projecte una ciutat extraordinària. Al gener i al febrer passat, un grup pilot format per uns 15 treballadors de l'Església de Barcelona van escoltar, des de diversos àmbits, els habitants de les perifèries existencials. I com vam explicar el 14 d'octubre a Barcelona, les persones que hem escoltat han estat sorprenents en les seves respostes, és a dir, capaces d'una creativitat de llenguatge, d'un sentit de fe, que fa reaccionar com Jesús quan, segons diu l'Evangeli de Mateu, «enalteix l'Esperit perquè el Pare ha revelat als senzills tot això que ha amagat als savis i entesos». Així, prostitutes, migrants, interns de presó, ens han sorprès i impressionat per la nitidesa i la intel·ligència de la seva fe.

Quina aportació farà al projec-

te en el Sínode de la Sinodalitat, on l'escolta i el discerniment són la clau?

L'intercanvi amb el procés sinodal ha estat constant, precisament perquè el mètode de treball és un mètode sinodal, és a dir, que hem caminat junts. En el fons, tot el Sínode en la vida de l'Església és aquest avançar junts, escoltant i aprenent. I concretament els resultats que hem recollit, en l'informe que els coordinadors dels diversos continents han preparat i que han estat compartits amb els responsables del procés sinodal, han contribuït a la redacció del document per a la fase continental. Però alhora estem a disposició per poder donar suport, des de la nostra petitesa i des del punt de vista teològic, a totes les fases que vindran. El Sínode ha recorregut tota l'estructura institucional de l'Església, partint dels nivells parroquials, diocesans, de les conferències episcopals nacionals, etcètera. En canvi, el papa Francesc ha volgut que, en un any i discretament, sense gaire publicitat, aquest projecte se saltés tots els nivells institucionals. I només amb una vegada en què s'ha fet aquesta escolta, s'han compartit ja els resultats amb les Esglésies, els bisbes, les diòcesis dins aquest procés de retorn encara en curs. En definitiva, es tracta d'un camí integral.

Com es desenvoluparà el projecte els propers mesos i anys?

Estic amatent a allò que demanin els superiors del dicasteri així com tota la Cúria Romana. Sigui com sigui, em sembla que hi ha almenys tres direccions. La primera és interna del Dicasteri per al Desenvolupament Integral. Volem que tot allò que ha estat el projecte d'un any es converteixi en una àrea d'investigació teològica estable dins del dicasteri. Després, han nascut unes amistats entre els teòlegs i unes relacions entre ells i les persones escoltades. Per tant, tot aquest seguit de lligams tindrà la llibertat de madurar, de créixer, d'ampliar-se com una xarxa de persones que creuen en una teologia feta d'una manera nova. I finalment crec que aquesta col·laboració amb el Sínode arribarà a ser els propers dos anys, el 2023 i el 2024, molt important, també a nivell de sinergies i de col·laboració.

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Nadal: tot torna, però és nou!

Benvolgudes i benvolguts. Cada any, seguint el cicle de la naturalesa, torna el solstici d'hivern, que ens marca la festa de Nadal. Els cicles de la naturalesa representen «l'etern retorn del mateix», per utilitzar l'expressió de Nietzsche. Però la naturalesa no és l'única figura de l'etern retorn que ve a nosaltres sense que hi intervinguem; n'hi ha una altra, la que es refereix a la història, i aquesta requereix la nostra col·laboració. I, en col·laborar-hi, la fem nova.

El cristianisme va adoptar la festa del solstici d'hivern per fer-la coincidir amb el naixement de Jesucrist, una festivitat de referència per a la nostra cultura occidental cristiana fins al dia d'avui. Aquesta adopció, però, no va significar una sacralització de la naturalesa, sinó una humanització de la història. Déu no es va encarnar en cap realitat de la naturalesa, sinó en un home, convertint així en sagrada la condició humana. És important recordar que celebrar el Nadal —en un moment en què aquesta festa ha adquirit tants sentits— vol dir fer memòria reiterada del naixement de Jesucrist. La història no

es repeteix com la naturalesa, la fem present quan la celebrem i la recordem.

Aquelles paraules: «No tingueu por. Us anuncio una bona nova que portarà a tot el poble una gran alegria» (Lc 2,10), que han travessat els segles i són repetides avui, donen sentit al Nadal i ens atorguen la força de fer que la festa de Nadal no sigui repetitiva sinó que perduri en la novetat i la humanitat no perdi la referència més important de la seva història.

Ja fa dies —de fet, tot l'Advent— que l'Església ens invita a alegrar-nos perquè «el Senyor és a prop». Ara ja hem vençut el cicle i Nadal és aquí. No és el mateix Nadal retrobat i repetit, sinó un nou Nadal que conté tots els Nadals de la història. També el profeta Isaïes ens parla de l'*alegria immensa* de qui ha trobat *la llum* i l'alliberament que venen de Déu (cf. Is 9,1-2). La pàgina evangèlica de la nit de Nadal parla encara de la joia dels estols celestials expressada en el «glòria a Déu a dalt del cel» (Lc 2,14). I, després, trobem la joia dels pastors per haver vist «Maria i Josep, amb el nen posat a la menjadora» (Lc 2,16).

Vet aquí! Una «gran alegria» situada enmig de tants jous que esclavitzen i tant de sofriment humà, quina alegria és? La que es repeteix sense ser mai realitat? Ja ho veieu, l'*alegria*, segons l'Evangeli, no sempre correspon a la *joia* segons el món. Aquesta *alegria* és la que ens és anunciada, juntament amb aquell altre missatge inseparable: *no tingueu por*. *No tingueu por* perquè Jesús us salva *ex novum* cada cop. Per això no és un Nadal repetit, és un nou Nadal, que allibera els temors, fa camí amb nosaltres, eixuga les llàgrimes, obre la possibilitat d'una vida més enllà de la mort. L'*alegria* de Nadal no és ben bé la que ens promet la publicitat d'aquests dies —repetida cada any— és la que ens porta el naixement de Jesús, que és una nova oportunitat de Nadal paradoxal i només pot ser «intuïda» des del silenci interior i la contemplació agraïda del misteri de la maternitat de santa Maria. Aquesta és l'*alegria* que anuncia l'Església des de fa segles, és nova i allibera i dona coherència a l'etern retorn.

Bon Nadal.

Nadal com a trobada

AGUSTÍ CORTÉS SORIANO
Bisbe de Sant Feliu de Llobregat

D'acord amb el que hem anat veient en el camí de l'Advent, s'entendrà que Nadal és trobada, trobada entre Déu que crida i la criatura que cerca. Una trobada, que genera altres trobades de les criatures entre si.

Sabem que aquest esdeveniment sols és possible en les condicions en què es va produir històricament fa més de dos mil anys. Només que, mirant l'ambient que ens envolta, sospitem que difícilment es pugui verificar entre nosaltres.

No em resisteixo a reproduir el testimoniatge d'aquesta trobada natalenca en el camp de concentració de Belsen, tenint com a protagonista la coneguda Anna Frank. Escriu Lies van Dann:

«De sobte vaig sentir la veu de l'Anna: "Lies, on ets?"... La vaig veure rere el filat. Estava coberta de parracs. Vaig percebre en l'ombra el seu rostre macilent. Els seus ulls estaven engrandits... L'Anna em va dir que no sabia res del seu pare, però que la seva mare havia quedat a Auschwitz. Només restava amb ella la Margot (la seva germana), ja molt malalta... L'Anna va tornar al filat a la nit següent. Li havia fet un paquet amb una jaqueta de llana, alguns bes-cuits, una mica de sucre i una llauna de sardines amb oli, i vaig cridar: "Atenció, Anna!" tirant el paquet per sobre del mur tancat amb filat. Però no vaig sentir més que una veu i sanglots. "Què ha passat, Anna?" Em va respondre plorant: "És que una dona ha agafat al vol el paquet i no me l'ha donat"».

Escriu una companya de captivitat: *«Vaig tornar a trobar l'Anna a Belsen amb la seva germana. Juntes celebràrem Nadal. Haviem conservat una mica de pa: el tallàrem a trossos petits i el cobrírem amb ceba i una mica de col cuïta. Nosaltres, és a dir, les germanes*

Daniels, la meva germana i jo, la Margot i l'Annita, érem gairebé felices. Oh! Bé, sé que és horrible dir això; i, tanmateix, vam ser una mica felices durant algunes hores»

No és possible llegir aquests testimoniatges sense commoure's. Però són llums brillants enmig de la foscor més tancada. La foscor de l'inhumà, de la crueltat, de la misèria i el sofriment. La lluminositat de l'amor en allò petit, en l'essencial, en el gest humil. En aquest marc brilla amb llum potent el veritable Nadal.

La nostra celebració és el resultat de múltiples ornaments de llums, músiques, felicitacions formals... En el millor dels casos, són les nostres maneres de servir el misteri, prestant-li els recursos al nostre abast. Però no aconseguirem igualar la qualitat i la profunditat evangèlica d'aquella celebració al camp de Belsen. Allí, tot donant-se l'essencial, hi era tot. En canvi, entre nosaltres es pot donar tot i faltar l'essencial.

En uns petits trossos de pa, una ceba i un tros de col es pot compartir l'amor de Déu, que s'anorrea prenent la carn humana en la seva realitat més senzilla, i fins i tot més sofrent.

Quin Nadal es pot celebrar en llocs de guerra i mort, en espais d'extrema pobresa i de fam, en situacions de terrible solitud i fracàs? No ho sabem. Però sí que estem segurs que el Déu de la nostra fe, el Pare de Jesucrist, no els prendrà com a llocs estranys o «indignes del seu amor»; al contrari, farà ressonar les seves trucades a la porta, com «qui ve a casa dels seus».

I els seus, els que busquen delerosos, obriran i es produirà la trobada lluminosa i salvadora. Voldríem estar entre ells i que les nostres veus acompanyessin els sincers cants de lloança.

COMENTARI DE LA PARAULA

Jesús, la Paraula, és entre nosaltres (Jn 1,1-18)

GLÓRIA MONÉS

El pròleg de Joan ens introdueix de manera subtil al contingut de tot l'evangeli. Llegim en el pròleg vocabulari i temes que més tard i amb més profunditat aniran sortint en l'Evangelí: la vida, la llum, la glòria, la veritat, creure o conèixer. Fa servir un llenguatge elevat i teològic, a semblança del vol de l'àliga, símbol del quart evangeli.

Hi ha un substantiu que és clau per entendre el pròleg de Joan: la Paraula. Al principi existia la Paraula, la Paraula era amb Déu, la Paraula era Déu i la Paraula es va fer carn. No es parla d'una Paraula qualsevol, es parla de Jesús, el Crist, que és el Fill de Déu.

L'evangelista, des de la seva confessió de fe en Jesús ressuscitat, amb aquest pròleg uneix el principi i el final de l'Evangelí. El pròleg anuncia que aquell que era entre nosaltres ha fet el camí de dalt cap a baix, Jesús era la Paraula que existia al principi, estava amb Déu des de sempre i va venir al món. I els relats de la resurrecció anuncien que Jesús fa el camí de retorn, des del món cap al cel. El crucificat ha ressuscitat, ha anat cap al Pare, ha tornat a l'esfera de Déu. Jesús mateix ens ho anuncia: «He sortit del Pare i he vingut al món; ara deixo el món i me'n torno al Pare.»

La revelació de Déu, doncs, té un protagonista que sobresurt per

sobre de la resta: Jesús de Natzaret, el fill de Josep, el fuster. Ell és l'únic que coneix el misteri de la revelació perquè el Pare és qui l'hi ha revelat. Com diu l'evangelista: mai ningú ha vist Déu, llevat de Jesús mateix. Alegrem-nos perquè ara podem parlar de Déu des de Jesús. Més endavant sentirem el mateix per boca de Jesús: «Si em coneguèssiu a mi, també coneixeríeu el meu Pare; ningú no arriba al Pare si no és per mi; si m'heu conegut a mi, també coneixereu el meu Pare.»

Si ho creiem, diu Joan, esdevenim fills de Déu. Tanmateix, no reconèixer-lo vol dir viure en la fosca, en la tenebra. Tant de bo que el nostre testimoni sigui com el de Joan Baptista. Siguem testimonis de la Llum, de la Paraula, de Jesús. Ell —la Paraula, la Llum, el Camí, la Veritat— és l'únic que ens pot portar cap al Pare. Per Nadal celebrem precisament el naixement de Jesús, la Paraula encarnada, nascut del ventre de Maria, Mare de Déu. La Paraula s'ha fet carn. No ens podem acontentar amb una confessió de fe de paraules buides. Creure-ho comporta que nosaltres hem de concretar-ho en fets i arrelar la nostra fe en Crist, en les nostres vides, a casa, a la feina, entre els amics, perquè així donem testimoni i fem visible Jesús als qui ens envolten.

JAUME BALATEU
Bibliista

CONSULTORI BÍBLIC

PILAR CASALS

Bibliista i egiptòloga

Per què l'àngel només anuncia el naixement de Jesús a uns pastors?

Si mirem un pessebre hi ha tres escenes que hi han de ser perquè sigui complet: el naixement, els mags d'orient i l'anunciació als pastors. És a aquests darrers als quals un àngel els anuncia l'arribada del salvador, el Messies, el Senyor (Lc 2,11) i el lloc on l'han d'anar a cercar. I és a ells als quals un estol d'àngels els canta lloant la bona nova de la salvació. Els pastors reben el missatge i, lluny de quedar-se quiets tenint cura del ramat, la paraula anunciada els remou i ells mateixos van a veure si allò anunciat ha succeït. Veuen i creuen, i són els qui comuniquen la paraula rebuda a Maria i Josep: aquest infant acabat de néixer és el salvador esperat.

La sorpresa radica en qui són els qui han rebut l'anunci: uns simples pastors. D'una banda, els pastors expressen com els primers a rebre el missatge són els més petits, seguint la preferència de Déu per als més pobres. De l'altra, els pastors vivien al marge de la societat i a vegades eren considerats lladres o gent en qui no es podia confiar. Alhora, però, els pastors són la imatge d'aquells que senten, veuen i creuen, contrastant amb el poble d'Israel que ignora la vinguda del Salvador. I, en el fons, no es pot oblidar que el pastor és una imatge arrelada en la pròpia història de la salvació des del mateix inici: «El meu pare era un arameu errant» (Dt 26,5), en el mateix rei David, també pastor, i en l'espera d'un bon pastor, un Messies, que dugui a la salvació. L'experiència comunicativa d'aquests pastors suposa l'espurna que s'escampa.

«Quan els àngels els deixaren i se'n tornaren cap al cel, els pastors es deien entre ells: "Anem a Betlem a veure això que ha passat i que el Senyor ens ha fet saber"» (Lc 2,15).

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Nadal del Senyor

Lectura primera

Is 52,7-10

*D'un cap a l'altre de la terra
veuran la salvació del nostre Déu*

Lectura del llibre d'Isaïes:

Quin goig de sentir a les muntanyes els passos del missatger que anuncia la pau i porta la bona nova, que anuncia la salvació i diu a la ciutat de Sió: «El teu Déu és rei.» Escolta els crits dels teus sentinelles, escolta quins esclats de goig: veuen cara a cara com el Senyor torna a Sió. Danseu, ruïnes de Jerusalem, alceu totes el crit d'alegria: el Senyor ha consolat el seu poble, ha redimit Jerusalem. Als ulls de tots els pobles el Senyor ha estès el seu braç sant, i d'un cap a l'altre de la terra veuran la salvació del nostre Déu.

Al·leluia

*Neix la claror d'un dia sant:
veniu, pobles, adoreu el Senyor,
que avui ha baixat a la terra una gran
llum.*

Evangelí

Jn 1,1-18

*El qui és la Paraula es va fer carn
i plantà entre nosaltres el seu tabernacle*

Lectura de l'evangelí segons sant Joan:

Al principi ja existia el qui és la Paraula. La Paraula era amb Déu i la Paraula era Déu. Era, doncs, amb Déu al principi. Per ell tot ha vingut a l'existència, i res del que ha vingut a existir no hi ha vingut sense ell. Tenia en ell la Vida, i la Vida era la

Salm responsorial

97

Canteu al Senyor un càntic nou: ha fet obres prodigioses, la seva dreta i el seu braç sagrat han sortit victoriosos.

*R. D'un cap a l'altre de la terra
tothom ha vist la salvació
del nostre Déu.*

El Senyor ha revelat la seva ajuda i els pobles contemplen la salvació.

L'ha mogut l'amor que ell guarda fidelment a la casa d'Israel. *R.*

Tothom ha vist d'un cap a l'altre de la terra la salvació del nostre Déu. Aclameu el Senyor arreu de la terra, esclateu en cants i en crits d'alegria. *R.*

Canteu al Senyor les vostres melodies, canteu-les al so de les cítares; aclameu el rei, que és el Senyor, amb trompetes i tocs de corn. *R.*

Llum dels homes. La Llum resplendeix en la foscor, però la foscor no ha pogut ofegar-la.

Déu envià un home que es deia Joan. Era un testimoni; vingué a donar testimoni de la Llum, perquè per ell tothom arribés a la fe. Ell mateix no era la Llum; venia només a donar-ne testimoni. Existia el qui és la Llum veritable, la que, en venir al món, il·lumina tots els homes. Era present al món, al món que li deu l'existència, però el món no l'ha reconegut. Ha vingut a casa seva, i els seus no l'han acollit. Però a tots els qui l'han rebut, als qui creuen en el seu nom, els concedeix poder ser fills de Déu. No són nascuts per descen-

Lectura segona

He 1,1-6

Déu ens ha parlat en la persona del Fill

Lectura de la carta als cristians hebreus:

En diverses ocasions i de moltes maneres Déu antigament havia parlat als pares per boca dels profetes; però ara, en aquests dies que són els darrers, ens ha parlat a nosaltres en la persona del Fill, que ell ha constituït hereu de tot, per mitjà del qual ja havia creat el món. Ell, que és resplendor de la glòria de Déu i empremta del seu mateix ésser, i que sosté l'univers amb el poder de la seva paraula, acabada l'obra de purificació dels pecats s'ha assegut a les altures, a la dreta de la majestat divina, i ocupa un lloc tant més superior als àngels com més incomparable és el títol que posseeix en herència. Perquè, a quin dels àngels Déu ha dit mai: «Ets el meu Fill, avui t'he engendrat?» I encara: «Jo seré el seu pare, i ell serà el meu Fill?» Diu també quan presenta al món el seu primogènit: «Que es prosternin davant d'ell tots els àngels de Déu.»

dència de sang, ni per voler d'un pare o pel voler humà, sinó de Déu mateix.

El qui és la Paraula es va fer carn i plantà entre nosaltres el seu tabernacle, i hem contemplat la seva glòria, que li pertoca com a Fill únic del Pare, ple de gràcia i de veritat. Donant testimoni d'ell, Joan cridava: «És aquell de qui jo deia: El qui ve després de mi m'ha passat davant, perquè, abans que jo, ell ja existia.» Del l'abundància de la seva plenitud tots nosaltres hem rebut gràcia sobre gràcia. Perquè la Llei, Déu la donà per Moisès, però la gràcia i la veritat ens han vingut per Jesucrist. Déu ningú no l'ha vist mai; Déu Fill únic, que està en el si del Pare, és qui l'ha revelat.

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIAI II)

TEMPS DE NADAL

(SALTERI: SETMANA 1)

Desembre

Comença el temps de Nadal

25. DIUMENGE

Nadal del Senyor, Blanc. Lectures: Isaïes 52,7-10 / Salm 97 / Hebreus 1,1-6 / Joan 1,1-18

SANTORAL: Anastàsia, mr.; Eugènia, vg. i mr.

26. DILLUNS

Sant Esteve, Vermell. Lectures: Fets 6,8-10;7,54-60 / Salm 30 / Mateu 10,17-22

SANTORAL: Dionís, p. i mr.; Zòsim, p.

27. DIMARTS

Sant Joan evangelista, Blanc. Lectures: 1 Joan 1,1-4 / Salm 96 / Joan 20,2-8

SANTORAL: Nicaret, vg.; Teodor, monjo

28. DIMECRES

Sants Innocents (F), Vermell. Lectures: 1 Joan 1,5-2,2 / Salm 123 / Mateu 2,13-18

SANTORAL: Abel; Dòmina, vg. i mr.

29. DIJOUS

Octava de Nadal, Blanc. Lectures: 1 Joan 2,3-11 / Salm 95 / Lluc 2,22-35
SANTORAL: David, rei; Tomàs Becket, b. i mr.; Tròfim, b.

30. DIVENDRES

Sagrada Família: Jesús, Maria i Josep (F), Blanc. Lectures: Siràcida 3,3-7.14-17a / Salm 127 / Mateu 2,13-15.19-23

SANTORAL: Anísia, mr.; Fèlix I, p. i mr.; Mansuet, mr.; Rainer, b.

31. DISSABTE

Octava de Nadal, Blanc. Lectures: 1 Joan 2,18-21 / Salm 95 / Joan 1,1-18
SANTORAL: Coloma, vg. i mr.; Sabinià, b. i mr.; Silvestre I, p. i mr.

El Sant 26 DESEMBRE

Sant Esteve

Després de la mort i resurrecció de Jesucrist i de la vinguda de l'Esperit Sant, els apòstols i deixebles van començar a predicar la Bona nova. Aquesta predicació primerenca va donar de seguida grans fruits en forma de martiri. El llibre dels Fets dels Apòstols (7,54-60) ens explica la mort del primer màrtir de l'Església, sant Esteve.

Esteve, que formava part dels primers seguidors de Jesús que van ser ordenats diaques, proclamava pels carrers de Jerusalem que Jesucrist no només era el Messies esperat per Israel, sinó també el Fill de Déu i salvador del món. A més, acusava els qui l'escoltaven de no haver-lo reconegut i d'haver-lo portat a la creu, de la mateixa manera que els seus avantpassats havien perseguit i mort els profetes enviats per Déu. Aquesta predicació va enfurismar la multitud, que el va dur fora de la ciutat i el va executar per lapidació. Esteve va morir amb els ulls fets en Crist i demanant el perdó per als seus botxins. Encara que la mort de sant Esteve no està directament relacionada amb el naixement de Jesús, des de fa segles la festa del protomàrtir és un dels dies més destacats dins del cicle de Nadal.

Fer un «break»

EMILI VILLEGAS ARTACHO
Delegat diocesà de Pastoral
Sacramental i Litúrgia d'Urgell
mossenemili@gmail.com

Aquesta expressió s'està introduint fortament en el llenguatge dels més joves que es pensen que fer servir un anglicanisme és sinònim de modernitat. L'expressió equival a trencar amb la rutina per buscar una millor qualitat de vida.

Segons una antiga tradició, els cristians fomentaren el costum de fer el seu particular *break* per pregar en determinats moments de la jornada, fins i tot enmig del treball, a imitació de l'Església apostòlica (cf. OGLH 74).

Per aquesta finalitat hem conservat l'oració de tèrcia, sexta i nona, principalment perquè aquestes hores enllaçaven amb el record de la passió del Senyor (cf. OGLH 75). Els evangelistes relacionen específicament l'hora de sexta amb l'inici del relat de la mort de Jesucrist en creu. Ens diuen que entre el migdia (sexta) i les tres de la tarda (nona) es va estendre una foscor per tota la terra (cf. Mt 27,45; Mc 15,33; Lc 23,44).

Durant l'hora de nona, Jesús va cridar amb tota la força: «*Eloí, Eloí, lemà sabactani?*» (cf. Mc 15,34; Mt 27,46). També sabem que durant la pregària del primer moment de la tarda el centurió Corneli va tenir una visió i va veure clarament un àngel de Déu que entrava a casa seva per dir-li que Déu havia escoltat la seva pregària i l'encoratjava a que fes buscar Simó Pere (cf. Ac 10,3).

Posem ara l'atenció en l'estructura d'aquesta pregària perquè és molt senzilla. Aturar la nostra jornada per pregar

aquesta hora ens aportarà una millor santificació del dia (cf. OGLH 29).

Es comença pel vers: «*Sigueu amb nosaltres*», afegint a continuació el «*Glòria al Pare*». Després es diu l'himne apropiat a l'hora per establir l'orientació específica de cada moment del dia o del temps litúrgic.

A continuació, es recita la salmòdia. Se'n proposen dues: l'ordinària és la que trobem per tots aquells que només volen recitar una de les tres hores menors. La salmòdia complementària ens serà d'utilitat si ens animen a fer alguna de les altres hores. Aquesta consta de tres ternes de salms, escollits d'entre els anomenats «*salms graduals*» o salms d'ascens (Sl 113-130) (cf. OGLH 83) perquè eren destinats a recitar-se durant la pujada dels pelegrins al Temple de Jerusalem.

Després trobem una lectura breu i es diu el vers que és un ressò de la lectura precedent amb el qual la Paraula penetra més profundament en l'ànima (cf. OGLH 172). La lectura acostuma a ser una breu sentència bíblica. És una admonició, una indicació, o una idea escollida seguint un mateix tema: la llei de Déu, la caritat, l'Esperit Sant, la vida cristiana, etc.

Un cop acabat el nostre *break* destinat a l'oració, ens reincorporem a la quotidianitat de la nostra vida sabent que durant una estona l'hem santificat i ens hem apropiat a Déu per lloar-lo. Continuem la jornada.

Nadal al cinema

Són nombroses les pel·lícules amb valors de temàtica nadalenca

M. ÀNGELES ALMACELLAS

Directora de «Cinema i Educació»
de CinemaNet a Madrid

A quina idea de Nadal responen els films nadalencs que se'ns ofereixen any rere any? N'hi ha que són mers productes de consum fàcil per passar una estona divertida durant les vacances. N'hi ha que fan servir la data per donar un cert sentit a l'acció, com *L'apartament*, de Billy Wilder (1960), o *Green Book*, de Peter Farrelly (2018).

D'altres, amb el Pare Noel al centre, tenen més riquesa de contingut, com l'inoblidable *De ilusión también se vive*, de George Seaton (1947). I pel·lícules més recents, com *Polar Express*, de Robert Zemeckis (2004), protagonitzada per un nen que havia deixat de creure en el Nadal. La nit de Nadal, un enorme tren negre, el Polar Express, apareix a la porta de casa seva i el revisor el convida a pujar-hi per viatjar, juntament amb un grup d'infants, al Pol Nord, on viu el Pare Noel. Per al petit, totes les aventures, els ensurts i les sorpreses constituïran un viatge iniciàtic que el faran comprendre que el més important no són els regals, sinó saber estimar i saber compartir.

Lliçó de vida

El 2019, Sergio Pablos va estrenar una pel·lícula deliciosa, *Klaus*, que narra la història d'en Jesper, un jove

indolent al qual el seu pare decideix donar-li una lliçó i l'envia a una població inhòspita, propera al Pol Nord. Enmig de les seves angoixes, en Jesper coneix un vell fabricant de joguines rondinaire, i plegats inicien la fantàstica empresa d'enviar joguines als infants. El noi descobreix el valor dels gestos altruistes i, gràcies a ell, en Klaus comença la seva tasca anual de repartir regals.

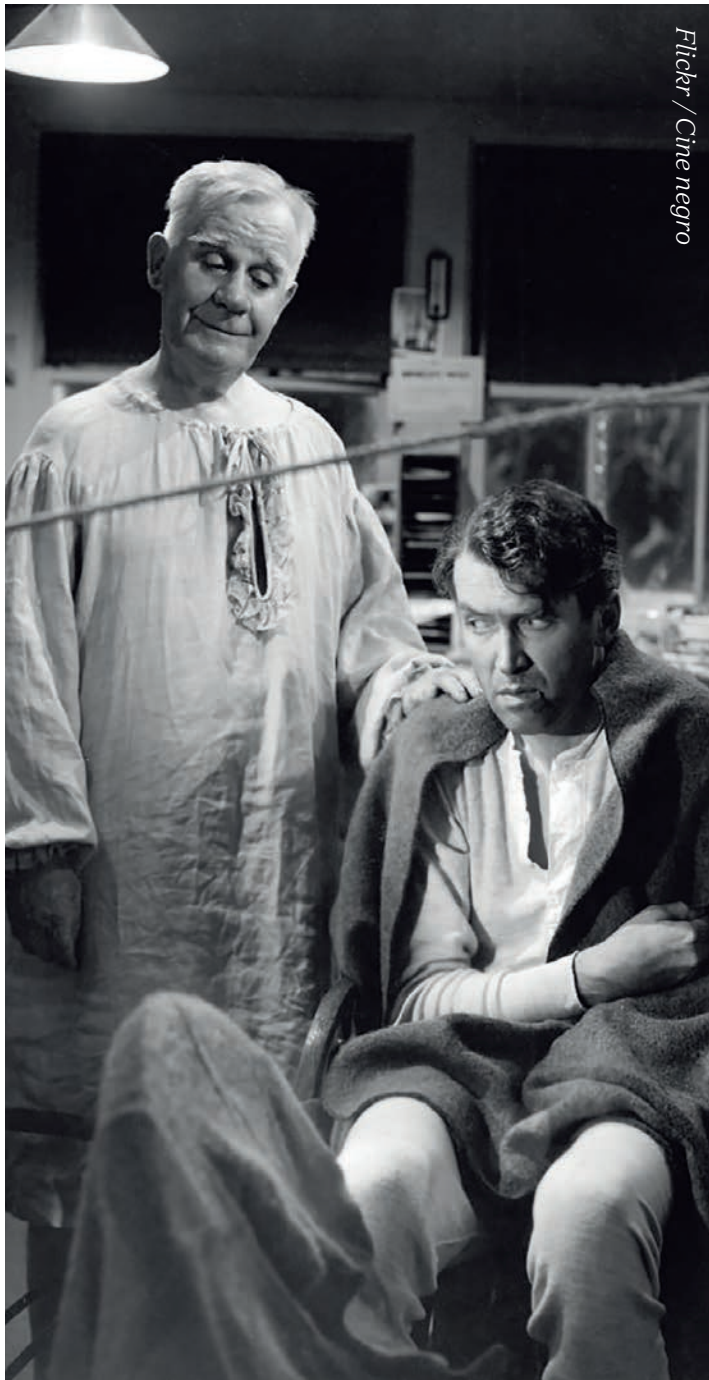
Gil Kenan va dur a les pantalles *El chico que salvó la Navidad* (2021), una mena de conte de Nadal en què la tia Ruth (una extraordinària Maggie Smith) explica l'origen del Nadal als seus nebots, quan un infant, en Nikolas, afronta riscos i penúries, sempre amb el seu amic ratolí, fins que finalment solquen els aires amb el rei de la comarca i tornen l'esperança i l'alegria a tot el Regne, i reparteixen regals a totes les cases.

Són només alguns exemples de pel·lícules plenes de valors, amb un bonic missatge: si som egoistes, al voltant nostre tot es torna fosc i trist, però quan una persona és capaç de preocupar-se per l'altre, els seus gestos altruistes esdevenen llavors d'esperança i felicitat. La idea del Nadal que transmeten és que el Pare Noel arriba la nit de Nadal carregat de re-

Diversos cineastes han portat a les seves pel·lícules l'esdeveniment del naixement del Salvador

«Se armó el belén» (2017), una magnífica pel·lícula d'animació.

Flicker / Cine negro

Henry Travers i James Stewart protagonitzen «Que bonic que es viure» (1946).

gals, el millor dels quals és l'amor i l'amistat. És a dir, el protagonista i l'ànima del Nadal és el Pare Noel, un mag de la il·lusió, bonàs i generós.

Fill de Déu

I el Nadal de debò, aquella nit santa en què el Fill de Déu es fa nen a Betlem i ens porta la salvació, l'amor i la pau, està present al cinema?

Sense oblidar aquella meravella de Frank Capra *Que bonic que es viure* (1946), que uneix el cel i la terra fins a culminar en el goig d'un home salvat per amor el dia de Nadal, altres cineastes han portat a les seves pel·lícules l'esdeveniment del naixement del Salvador.

Christian Carion va traslladar a la pantalla uns fets esdevinguts durant la guerra, a la nit de Nadal del 1914 (*Bon Nadal*, 2005). Els pocs metres que separaven les trinxeres de soldats alemanys, escocesos i francesos eren escenari d'horror i mort. Però aquella santa nit, des de les files alemanyes una veu va cantar *Santa nit*. El so d'una gaita escocesa la va acompanyar immediatament. De mica en mica, els soldats van anar sortint a camp obert, sense armes, els uns amb els altres, cor a cor. I allà, enmig de la desolació, tots germans, van celebrar la missa de Nadal. Com a Betlem, van glorificar Déu i a la terra hi va haver pau per a aquests homes de bona voluntat.

Transmissió de valors

Amb la innocència dels contes per a infants, Timothy Reckart va atorgar el protagonisme de la seva deliciosa pel·lícula *Se armó el belén* (2017) a Bo, un simpàtic ruc. Ell i els seus amics van passar mil perills per protegir Maria, Josep i l'infant que estava a punt de néixer, perseguits pels sicaris del malvat Herodes. Fins que, en un petit portal, entre tots «van fer el pessebre» perquè fos Nadal. I els perseguits van perdonar els seus perseguidors i els dolents van demanar perdó, i tots van adorar el nen Déu en braços de Maria.

Sigui benvinguda qualsevol pel·lícula que ens entretingui i que ens transmeti valors, però no oblidem l'autèntic sentit del Nadal. És temps de festa, de trobades i de regals, però, sobretot, celebrem que «ens ha nascut un infant, ens ha estat donat un fill» (Is 9,5).

LLOGUERS – ALQUILERES – LOCATIONS – RENTS
ADMINISTRACIÓ DE FINQUES

al ilando
by FINCAS GANDIA ■

DIPUTACIÓ 189
08011 - BARCELONA

www.alkilando.com
93 451 50 00

La tradició pessebrista a Vallfogona de Ripollès

Fa 56 anys que el poble celebra un concurs de pessebres

CARME ESCALES

Tal com ens explica fra Valentí Serra de Manresa al seu llibre *Entrem dins del pessebre*, d'Edicions Morera, l'origen del pessebre es remunta a l'experiència de sant Francesc d'Assís el Nadal del 1223 a la població italiana de Greccio. Som a punt, doncs, d'arribar als 800 anys d'història d'una escenificació que a finals del segle XVIII va començar a entrar a les llars.

A les del poble de Vallfogona de Ripollès s'esmercen molt a imaginar i preparar el Naixement. Fa 56 anys que celebren un concurs de pessebres, d'ençà que Josep Mallarach, un jove veí del poble que estudiava al col·legi dels frares de La Salle a Manlleu, va proposar al seu pare, el president de la Germandat de Vallfogona de Ripollès, Pere Mallarach, organitzar una competició de pessebres com la que ell vivia amb els germans de La Salle.

La Germandat de Vallfogona de Ripollès és una de les entitats històriques de la comarca. Es va fundar l'any 1926 com a agrupació mutual, «perquè, quan alguna persona estava malalta, en una casa de pagès, la resta de socis es cuidaven de fer-li la feina», explica el vicepresident de la Germandat, Joan Farrés. «A canvi, els socis integrants pagaven una quota minsa. Era una mútua, i des de fa dos o tres anys ja és només una associació sense ànim de lucre amb una seixantena de socis.»

Vallfogona és a deu quilòmetres de Ripoll. Té una vuitantena de cases, cinquanta de les quals són de primera residència i en unes quaranta preparen el pessebre pensant a sorprendre i seduir els membres del jurat, que, el dia de Sant Esteve, el passen a veure. Per això, hi posen molta originalitat, en les formes i els materials utilitzats.

Filosofia inicial

En Joan Farrés recorda el primer cop que es va celebrar. Ell tenia 8 anys i era alumne de l'escola del poble. «Aleshores hi havia escola de nens i esco-

la de nenes, i cadascuna feia el seu pessebre. I el capellà, el guàrdia civil, l'alcalde i el president de la Germandat van ser el jurat aquell any», explica. Ara, el jurat són els mateixos veïns i qualsevol persona que ho vulgui ser, també de fora. «La filosofia inicial era que la mainada fes els pessebres amb l'ajuda dels pares. El més habitual era que, quan els fills creixien, es deixés de fer, però una sèrie de famílies no l'han deixat de fer mai. Hi ha una pique molt sa, una competició molt saludable», diu Farrés.

«La creació és totalment lliure. Del clàssic de molsa i pedra tosca, no en trobem cap. Ara és impressionant el munt de materials diferents que s'utilitzen.» N'han vist fets amb 3.000 taps de suro, amb forquilles, la reproducció de la torre Eiffel feta amb clips, amb guix per esculpir les figures, amb ciment per imitar els cràters d'un paisatge a la Lluna i amb punt de ganxet per fer petites figures. «Es fan amb molts elements i el resultat final fa molta patxoca. La grandària afegeix un plus i també l'ús de materials reciclats, que cada any és més comú», assenyala Joan Farrés. Des de l'any 2000, a més de fotografiar cada pessebre, també es filma.

Categoria infantil

«Es fan autèntiques meravelles», comenta la Dolors Roura Font, de Cal Forner, que també hi participa. «Jo ja tinc 70 anys i a casa sempre l'he vist fer amb figures de tota la vida. Encara en guardo alguna de quan era petita», diu. «Cada any s'hi ha de posar emoció nova, i se n'hi posa», expressa. Unes casetes de cartró pintades que imiten les d'un carrer del poble, la plaça major i el campanar li van quedar tan bé que les va utilitzant. «Depenent de com el vulgui fer, començo a preparar-lo un dia o un altre. Si necessito fulles, sempre espero a última hora», explica.

«Això ja és una cosa del poble, una tradició de cada any, pensar què faràs

Els premis dels pessebres es lliuren el dia de Reis, després de la cavalcada

© Cèlia Farrés/ Associació Vallfojove

Exposició d'imatges nadalenques participades pels veïns de Vallfogona de Ripollès a l'església de la Mare de Déu de la Salut.

i com serà, una mica d'il·lusió i un al·licient, i és maco haver-ho conservat tants anys. Ho tenim molt arrelat, i que aquest any comencin els nens també té el seu encant.» Sí, aquest any per primer cop la iniciativa té una categoria infantil, «però no de concurs, perquè tots els participants —fins als 12 anys— rebran un premi. Ja tindran temps de competir de grans, més que res ho fem perquè agafin l'hàbit», puntualitza en Joan Farrés.

Nova iniciativa

La seva filla, la Cèlia Farrés, està a les comissions de joventut, de festes i de gralla, i quan la Germandat va celebrar el seu 50è aniversari, van voler sumar-hi alguna iniciativa, i van començar a representar escenes de Nadal amb persones disfressades, postals que fotografien i imprimeixen en pancartes de vinil. «Hem fet el Naixement, els tres reis i tots els pastors», explica la Cèlia. Enguany les protagonistes són dues nenes amb la besàvia, vestides d'època i fent cagar el tió. Cada any en fan de nous i els exposen a l'església. «Implicar l'església és molt bonic, encara que no es vagi a missa; és la funció de l'espai, acollir la mostra dels pessebres que es guarden de l'últim any i exposar les pancartes que anem fent. Ben il·luminat amb focus especials és molt bonic.»

Els premis dels pessebres es lliuren el dia de Reis, després de la cavalcada. Les tres millors puntuacions reben el mateix: una panera i un llibre, que també rep la resta de participants.

Si sou a prop de Vallfogona l'endemà de Nadal, podeu anar-hi a fer de jurat, i aprofitar per fer un passeig pel poble, que té un nucli medieval. Us sentireu dins d'un pessebre.

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
• LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte

de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

Els flocs vinguts del cel

CARME BIGORRA
I MARIA JOSEP SALVADÓ

Aquesta història, com totes les històries, va passar de veritat; si més no, l'àvia així s'ho creia. Tant convençuda n'estava, que sempre l'explicava de la mateixa manera.

En un petit poblet d'Amèrica del Nord anomenat Jericho hi vivia una família en una de les moltes granges que es veien disperses per la vall. Era pels volts de Nadal, i a la mare del Wilson encara li quedaven moltes lletres per repartir al veïnat. El seu petit negoci consistia en la llet i els formatges de la seva mitja dotzena de vaques. Feia quinze dies que plovia i, entre pluja i pluja, feia una ventada que ho assecava tot. La bona dona, de tant anar amunt i avall, havia agafat una galipàndria i no es veia amb cor d'acabar de repartir totes les comandes.

«Mare —va dir en Wilson—, que tremoles?, que no et trobes bé?» «Em dec haver refredat —va contestar la mare— ; tinc tot el cos adolorit. El que més greu em sap és no portar la llet per a la petita Crisha.»

En Wilson no s'ho va pensar dues

vegades. «Ja hi vaig jo», va cridar. I agafant d'una revolada el paraigua i la lletera, va sortir de casa. El camí se li va fer feixuc, això de no poder parlar amb ningú... Però tant se val, anava cantant nades. Quan va arribar a la granja de la nena, queia una pluja suau, i va pensar que el camí de tornada seria fàcil. No havien passat ni tres minuts, quan una ratxa de vent va emportar-se-li el paraigua i va quedar penjat a l'arbre més alt de tots. L'aigua anava caient i el pobre noi es va posar a córrer amb la lletera a la mà. Va girar els ulls cap al cel, pensant que la seva mare s'enfadaria molt pel paraigua i, de sobte, l'aigua que queia es va anar convertint en volves de neu. Ell va quedar palplantat. No havia vist mai una cosa semblant; llavors, va continuar cantant nades per agrair aquell miracle.

Quan en Wilson va acabar l'escola, com que havia tret molt bones notes, la seva mare li va regalar un microscopi. Ell n'havia vist un al metge del poble, i sempre li havia cridat l'atenció. Quan l'aparell va arribar a les seves mans, aquell any, després de tant de temps, va tornar a nevar, i es va recordar del passat i d'aquelles volves de neu.

El temps passava i el jove Wilson va anar experimentant amb l'aparell i un dia va aconseguir fer-ho amb volves de neu. Va trobar un indret molt i molt fred i, en mirar per l'ocular, va descobrir una forma de bellesa mai vista. Observant i observant, va adonar-se que cap floc era igual a un altre, i amb el seu enginy i per mitjà d'una càmera fotogràfica va poder demostrar a tothom que tenia raó.

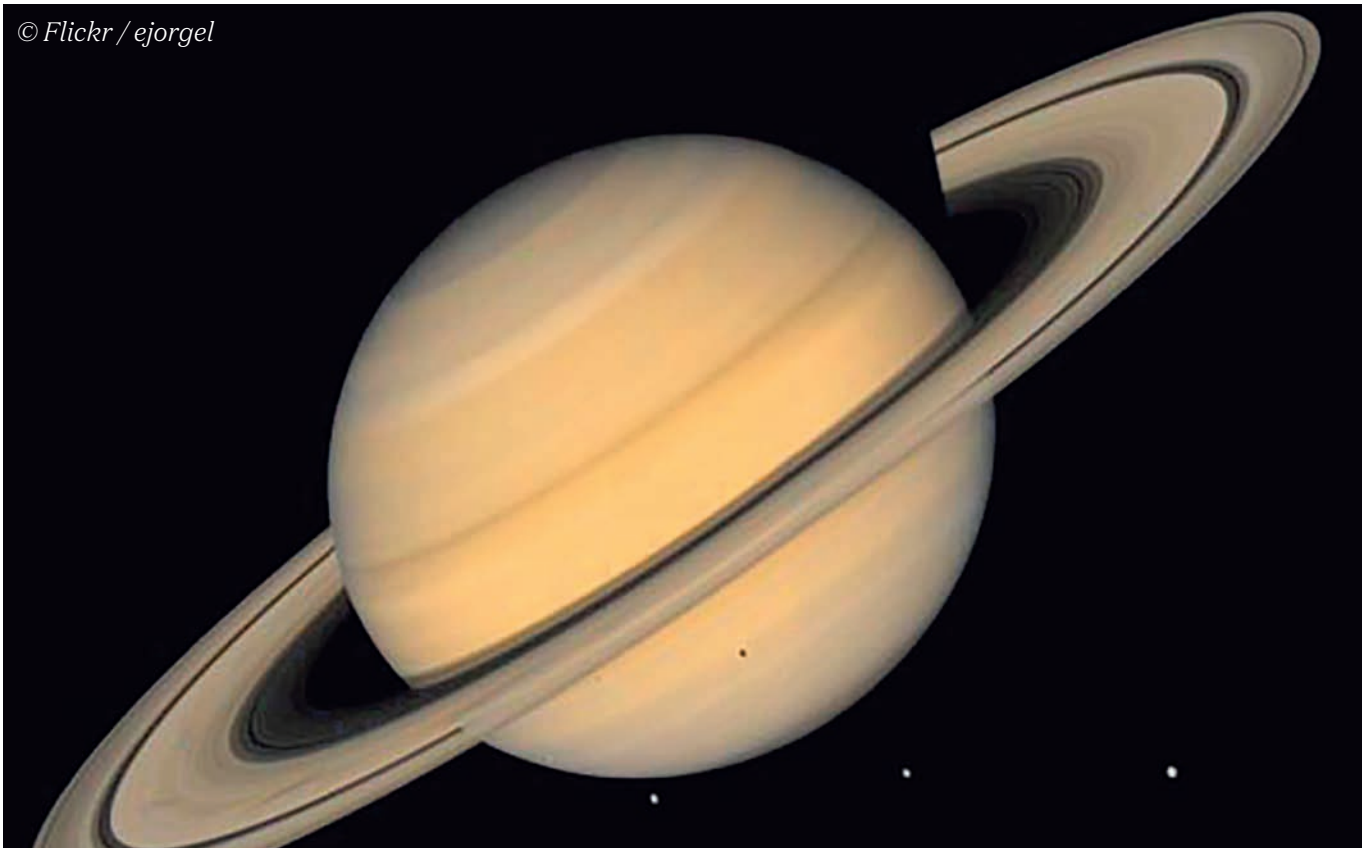
Això ens porta a creure que tot passa per algun motiu en aquest món i que les bones obres, a la curta o la llarga, són recompensades.

[Fantasia basada en l'obra del meteoròleg i fotògraf nord-americà Wilson Alwyn Bentley (1865-1935), que va ser la primera persona coneguda a fer fotografies detallades dels flocs de neu i enregistrar-ne les característiques]

Sara Guerrero

© Flickr / ejorgel

Les dades obtingudes per la nau espacial Cassini-Huygens ha estat clau per elaborar una hipòtesi de treball.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Per què el planeta Saturn té els anells que té?

És cosa sabuda que els científics en general no s'acontenten en el mer coneixement dels fenòmens que van observant, sinó que, mentre sigui possible, en cerquen la causa o causes. I un interrogant que l'astronomia té plantejat és el de l'origen dels magnífics anells que envolten el gran planeta Saturn. Ara, a la revista *Science*, Jack Wisdom, de l'Institut de Tecnologia de Massachusetts (MIT), publica el resultat de les seves recerques, fetes en equip, que vol donar una resposta raonable a aquesta pregunta.

L'estudi ha estat fet basant-se sobretot en les dades obtingudes per la nau espacial Cassini-Huygens. Aquest artefacte va donar una visió molt completa de Saturn i del seu entorn. Llançat el 15 d'octubre del 1997, va arribar a posar-se en òrbita de Saturn l'1 de juliol del 2004 i anà prenent dades del planeta des de molts punts (el 16 d'abril del 2017 arribà a una alçada inferior a la de l'anell més pròxim) fins al 15 de setembre del 2017, dia en què es va desintegrar, llançat a la superfície saturniana. La missió havia costat 3.260 milions de dòlars i 27 països havien contribuït a la seva realització.

Doncs bé, l'equip del MIT afirma, utilitzant diverses simulacions numè-

riques i tenint present les dades de Cassini-Huygens, que els anells de Saturn no tenen més d'uns 150 milions d'anys (el planeta en té 4.600 milions) i sembla que es formaren a causa del xoc amb una de les seves llunes, que s'ha anomenat Crisàlide, que l'orbitava des de feia milers de milions d'anys, com les altres que té, però que acabà apropant-s'hi massa i va fer impacte, causant, amb la força del xoc, la inclinació que ara presenta el planeta, inclinació que també era un enigma per ser molt alta comparada amb la dels altres planetes. Aquesta lluna, diu l'article, es va trencar en trossos petits, els quals, mantenint-se en òrbita, acabaren formant els anells que ara veiem.

Es pot donar com a vàlida aquesta explicació? Sembla ben raonada, però no dona pas certesa. Es tracta d'una hipòtesi només. Aquí hem de dir: qui més en sàpiga, que més hi digui. Nosaltres ens hem limitat a resumir-vos el que diu l'article aparegut a *Science*, que té el valor que mereixen els seus autors. Ho hem fet perquè creiem que era interessant comprovar una vegada més l'interès que tenen els que es dediquen a la ciència de trobar explicacions als fenòmens que observen. No podem afegir-hi res més.

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

GENT DE CASA

Jaume Marquès Casanovas

Jaume Marquès Casanovas va néixer a Can Llarg, una masia isolada als peus del santuari de la Mare de Déu dels Àngels, al municipi de Madremanya, parròquia de Sant Martí Vell, el 24 de juliol del 1906. La família del pare venia de Navata i la de la mare, del mateix Madremanya. Era el penúltim de set germans. Va ser batejat a Sant Martí Vell el diumenge 29 de juliol amb els noms de Jaume, Josep i Miquel.

El 1910 canviaren de masia, Can Ripoll, que aviat prendria el nom de la família, Can Marquès. Llavors començaria a anar a escola a Madremanya i als onze anys entra a estudiar a la preceptoria de La Sala amb vistes d'ingressar al Seminari, cosa que va fer el 1920 a Girona. Va passar per la Universitat Pontifícia de Tarragona i va ser ordenat prevere el 16 de juny del 1929. Va completar estudis a Tarragona encara un any més.

Les seves destinacions van ser Fornells, Llagostera i Banyoles, a la Casa Missió, fins que el 1936 va haver de fugir a França. D'allà passà a Toledo, on el seu bisbe auxiliar, Dr. Gregorio Modrego Casaus, l'enviaria el 8 de novembre del 1938 d'ecònom a Paredes de Escalona, un poblet tocant la província de Madrid. L'agost del 1939 ja tornava a ser, en el moment de reobrir, a la Casa Missió de Banyoles.

El 1940, a part de predicador, seria fiscal eclesiàstic i capellà de les Germanetes dels Pobres. Del 1947 és la seva història del santuari dels Àngels. L'any 1947 va ser nomenat canonge i, com

a tal, cada cop va viure més lliurat als temes d'art. Com a canonge arxiver de la catedral de Girona, va esdevenir un treballador incansable, membre de nombroses entitats dedicades a la protecció i conservació del patrimoni històric i artístic de la demarcació, membre de la Comissió Diocesana d'Art o de l'Institut d'Estudis Gironins. Les seves col·laboracions a les publicacions locals, tant de caire cultural com general, però sempre en el vessant artístic i històric, van ser constants.

Era estudiós dels entorns de Banyoles, Besalú i Santa Maria de Castelló d'Empúries, dels jueus a Girona, de la mateixa catedral, de les restes històriques de la ciutat i dels seus casals. Entre el 1966, quan prengué forma, i el 1974 va ser director del Museu Diocesà de Girona, des del qual va dur a terme la gran obra de catalogació del museu i del seu arxiu. La seva obra bibliogràfica és enorme.

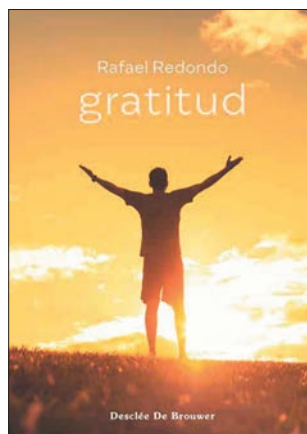
Capellà d'honor del Reial Estant Militar del Principat de Girona i delegat episcopal de la Confraria de Sant Jordi, el doctor Jaume Marquès també era cronista oficial de la ciutat de Girona.

Cada 25 de juliol, diada del seu sant, solia reunir la família al santuari dels Àngels. La darrera vegada, el dia anterior havia fet vuitanta-sis anys. Moria a Girona dos mesos més tard, l'11 de setembre del 1992. Avui un carrer de la ciutat de Girona i la biblioteca de Sils porten el seu nom en memòria de la seva obra.

JOAN PALLARÈS-PERSONAT
Historiador

Com a canonge arxiver de la catedral de Girona, va esdevenir un treballador incansable.

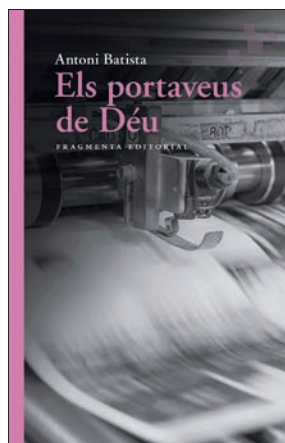

RAFAEL REDONDO

Gratitud

Editorial Desclée De Brouwer, 2022, 120 pàg.

Encomençar cadascun dels seus textos, l'autor hi plasma versets de la Bíblia, poemes o textos dels mestres de l'Església com tecles d'un piano que donen entrada a la composició d'una bella melodia. Aquesta música va deixant en el cor dels lectors diverses notes, entre les quals ressalten la gratitud i l'amor.

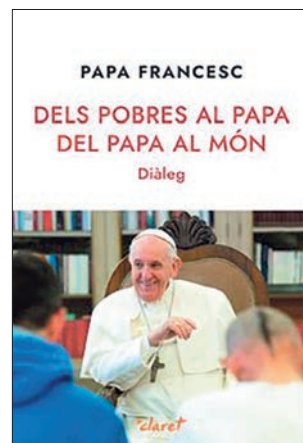

ANTONI BATISTA

Els portaveus de Déu

Fragmenta Editorial, 2022, 182 pàg.

Amb les eines de la semiòtica, l'anàlisi del discurs i la teoria del periodisme, Antoni Batista s'acosta als textos bíblics i ens convida a reflexionar, amb gosadia, sobre la relació entre els profetes i evangelistes (cos redaccional d'un gran mitjà de comunicació) i la veu que els esperona en la transmissió del missatge (Déu).

PAPA FRANCESC

Dels pobres al Papa, del Papa al món

Editorial Claret, 2022, 120 pàg.

A través de l'associació Lazare, s'ha dut a terme aquest diàleg entre els pobres i el Sant Pare. Ells, que tenen set de proximitat i justícia, i Francesc, que obre per a l'Església un camí «de fraternitat, d'amor i de confiança». Les respostes del Papa són sinceres, sense giragonses. Un intercanvi únic i inspirador.

FRANCESC SERÉS

La mentida més bonica

Edicions Proa, 2022, 288 pàg.

Després d'una vida dedicada a l'ensenyament, dos professors de secundària —la Marina i en Carles— celebren la seva jubilació. De manera inevitable, miren enrere i s'interroguen sobre el que ha passat a les seves vides durant els últims deu anys tan intensos. Volien fer història i la història els ha passat per sobre.

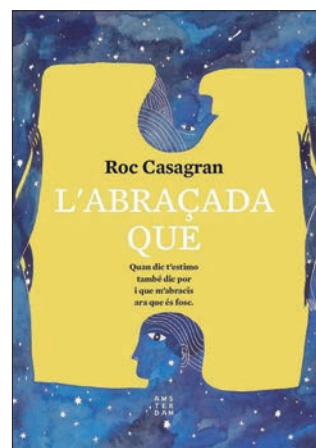

CARLOS DEL AMOR

Retratarte

Editorial Espasa, 2022, 272 pàg.

Carlos del Amor fa un pas més enllà en el viatge a través dels quadres que va emprendre amb *Emocionarte*. Ara se centra en el retrat, un gènere que li permet recrear les vides dels retratats i dels artistes, i com aquests últims també es retraten en la seva manera de pintar. La història íntima d'aquestes obres al descobert.

ROC CASAGRAN

L'abraçada que

Amsterdam Llibres, 2022, 128 pàg.

L'abraçada que et salva del precipici i la que et deixa caure, l'abraçada que és coixí i la que és desesperança. L'abraçada que no vas poder fer i la que t'hauries pogut estalviar. Aquestes i tantes altres abraçades passen dins d'uns poemes que parlen d'un món caòtic on es barregen l'amor, la melangia i els somnis.

CRÍTICA DE TEATRE

ANDREU SOTORRA

andreusotorra@gmail.com

Pares normals és un dels esdeveniments teatrals d'aquesta temporada que s'uneix a la ratxa recent de la represa de la creació de musicals en català de mitjà o gran format. A *Pares normals* tot flueix amb una perfecta sincronització. Quina des-tresa, la del director Sergi Belbel, capaç de posar en escena un text clàssic, un text contemporani o un musical com aquest que requereix que tots els elements sumin des de l'inici a la perla final. Quina llàstima

Pares i fills: l'etern dilema generacional

que no se'n pugui desvelar el secret! Només es pot dir que hi ha una cita inevitable per al públic teatral perquè es deixi emportar pels girs de guió fins al bombó final.

Pares normals comença amb una aparició en solitari del protagonista, el jove Aran (l'actor Enric Cambray, que no abandonarà més l'escenari), un advocat que torna dels EUA per visitar els seus pares sisplau per força. De seguida té lloc el primer gir i la primera pinçada a la presumpta comoditat dels espectadors.

A *Pares normals* hi ha vida, hi ha mort i hi ha també amor de tota mena: amor de pares a fills, amor de fills a pares, amor de parella i amor impulsiu amb un cert aire romàntic. Tot plegat amb una banda sonora que han creat Els Amics de les Arts —a l'escenari és una altra banda la

que la interpreta en directe— que, si bé en certs moments ressona a aires del seu repertori, també han tingut molt clar que no es tractava d'un concert seu sinó d'un musical amb cançons seves.

El repartiment escènic és extraordinari. Des d'Enric Cambray i Júlia Bonjoch —la parella protagonista—, als veterans Annabel Totusaús i Albert Pérez (els pares) a més dels altres quatre intèrprets que fan una diversitat de papers tan gran que es diria que on només n'hi ha vuit sembla que n'hi hagi vint-i-vuit. No oblidem que hi ha una joveníssima actriu més que emergent en cada funció —que no deu passar dels 6 anys—, i que s'emporta una de les grans ovacions.

El guió de *Pares normals* és tan epidèrmic com respectuós, a la vegada que converteix l'espectacle en un musical apte per a tots els públics. Però també hi ha picassades d'humor i fins i tot una picada d'ullet al dialecte occidental en clau de paròdia del *Crimis* i Carles Porta potser perquè, en el fons, aquest musical neix de la branca de producció de Minoria Absoluta, que es podria dedicar a l'audiovisual, molt més rendible, i que, en canvi, aporta des de fa uns anys una part del seu esforç creatiu al teatre i, especialment, al teatre musical.

© David Ruano

L'actriu Júlia Bonjoch i l'actor Enric Cambray, en una escena del musical «Pares normals».

«PARES NORMALS»

AUTORIA: Els Amics de les Arts, Marc Artigau i Minoria Absoluta
 INTÈRPRETS: Enric Cambray, Júlia Bonjoch, Annabel Totusaús, Albert Pérez, Lucía Torres, Anna Herebia, Bernat Cot, Víctor Gómez, i les nenes en funcions alternes: Rafaella de Assis, Laia Pérez, Ona Mas i Emma Alegret
 DIRECCIÓ MUSICAL: Els Amics de les Arts
 DIRECCIÓ: Sergi Belbel.
 Teatre Poliorama, Barcelona.
 Fins al 26 de febrer

AMB BON HUMOR

CRÍTICA LITERÀRIA

JOSEP M. GRAU PUJOL
Historiador

Una visió femenina de la literatura

Rosa Maria Gil Tort
L'astrònoma i l'escriptor
Cartes de Manolita Carreras a Carles Rahola
(1908-1909)

COL·LECCIÓ JOSEP PLA

ROSA MARIA GIL TORT

L'astrònoma i l'escriptor.
Cartes de Manolita Carreras
a Carles Rahola (1908-1909)
Diputació de Girona, 2021, 152
pàg.

Biografia de la filla de l'oftalmòleg Bonaventura Carreras, nascut a Cuba i fill d'un indià de Begur. Casada el 1912 amb el metge Francesc Coll Turbau —futur alcalde de Girona per la Lliga Regionalista—, Manela Carreras era membre activa de la burgesia local.

El volum recupera la correspondència que durant un bienni va establir amb l'escriptor gironí Carles Rahola, conservada a l'arxiu municipal. Aquestes cartes esdevenen un itinerari afectiu i intel·lectual entre els dos interlocutors, que retrata una època des de la perspectiva femenina. L'amistat literària ens mostra la forta influència que exercí la cultura francesa en el seu pensament.

El 1908 la Manela és escollida reina dels Jocs Florals de Girona. Entre les seves aficions hi ha l'astronomia, motiu pel qual a la seva biblioteca hi havia butlletins gals d'aquesta disciplina. Gràcies a les missives podem conèixer quines persones li eren properes, com es comunicaven els literats, on estiuaven, les excursions i sortides que feien per l'entorn immediat del Pla de Girona, l'Empordà i, ja més allunyada, la ciutat de Barcelona, la seva inquietud per la música clàssica, la geografia, la visió de les tradicions, com ara la Setmana Santa, l'estat d'ànim, els problemes de salut, etc. El 1936, vídua amb 59 anys i dos fills, fugí a França i després a l'Espanya insurrecta.

El llibre ha estat possible gràcies a la conservació dels fons personals i també afavorit per la digitalització de la premsa gironina, circumstàncies difícils en altres indrets. Es tracta d'un llibre acurat en les notes, que retrata la societat gironina i les relacions amb el cap i casal, que recomanem als lectors per la seva amenitat i rigor, a la vegada que reiterem la necessitat de preservar la correspondència dels nostres avantpassats.

RAUXA

Nadal

Encara que la celebració cristiana per excel·lència és Pasqua, les festes de Nadal gaudeixen d'un extraordinari arrelament popular. Són ben coneguts de tothom els innumbrables costums de tota mena vinculats al cicle nadalenc. Alguns d'ells tenen una referència explícita al naixement de Jesús, com ara el pessebre o les cançons de Nadal. Per això tenen cabuda a les esglésies i a les celebracions litúrgiques. D'altres, com l'arbre de Nadal o el tió (o tronc o tronca segons la contrada), pel seu llunyà origen precristià no tenen una relació directa amb la vinguda del Salvador, però estan perfectament integrats en aquestes festes que celebra tota l'Església.

La pervivència de totes aquestes variades tradicions, mantingudes fins i tot per la nostra societat secularitzada al marge de la fe cristiana, és un fenomen que fa pensar. Nadal té la virtut singular de tocar alguna cosa de molt humana: Déu abandona la seva elevada estança celestial i es rebaixa no només a viure entre nosaltres, sinó que es fa realment un home com nosaltres. La salvació ens ve no pas per la força i el poder, sinó per l'infant petit i vulnerable de l'establa de Betlem. Prenent la nostra carn, compartint la nostra pobresa humana, Jesús fa realitat l'esperança que estava pendent des de la caiguda d'Adam i Eva. Aquesta humanitat senzilla i tangible transfigurada per Déu és el que aconseguen transmetre costums tan humils com el pessebre, i la intuïció profunda d'aquesta veritat permet que tals tradicions sobrevisquin a la mateixa descristianització. La fascinació instintiva dels nens pels costums nadalencs no fa més que parlar-nos d'aquest admirable misteri.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

CATEDRAL

El **divendres 30 de desembre**, a les 18.45, cant de vespres; a les 19.15, missa conventual a l'altar major.

SANTA TERESINA

Visita de les relíquies de santa Teresa del Nen Jesús i dels seus pares Lluís i Cèlia en el 150è aniversari del naixement de santa Teresina: el **divendres 30 de desembre**, a les 10.00, missa i veneració al monestir de la Sagrada Família de Tiana; a les 18.00, arribada de les relíquies, meditació del P. José M. Alsina i veneració a la parròquia de Santa Teresina de Barcelona; a les 20.00, missa; el **dissabte 31**, a les 9.00, arribada de les relíquies, meditació i veneració a l'església de Sant Francesc d'Assís de Barcelona (c/ Bertran, 14).

MONESTIR DE SANT PERE DE LES PUEL·LES

El **dissabte 31 de desembre**, a les 19.00, vetlla de cap d'any al monestir de Sant Pere de les Puel·les (c/ Anglès, 55 - Barcelona).

Girona

CATEDRAL

El **diumenge 25 de desembre**, a les 10.30, litúrgia de les hores amb laudes i tèrcia; a les 11.00, missa solemne de Nadal.

PESSEBRE VIVENT

El **dilluns 26 de desembre**, a les 18.00, pessebre vivent de Vilablareix entorn de la parròquia.

Tarragona

LA POBLA DE MONTORNÈS

El **diumenge 25 de desembre** i el **dilluns 26**, a les 18.15 i a les 20.15, i el **diumenge 1 de gener**, a les 18.30 i a les 20.30, es pot visitar als voltants de l'ermita de la Mare de Déu de Montornès el pessebre vivent (www.pessebreviventpoblamontornès.cat).

SAGRADA FAMÍLIA

El **dilluns 26 de desembre**, a les 11.00, celebració de la Sagrada Família a l'església parroquial de Sant Joan Baptista de Valls.

PASTORETS

El **dilluns 26 de desembre**, a les 18.00, i el **dimecres 28** i el **divendres 30**, a les 19.00, representació dels pastorets al Teatre Principal de Valls.

CAP D'ANY

El **dissabte 31 de desembre**, a les 19.30, celebració litúrgica de la vetlla de cap d'any a l'església parroquial de Sant Francesc d'Assís de Tarragona.

Terrassa

CATALONIA SACRA

El **diumenge 25 de desembre** i el **dilluns 26**, a les 20.00, i el **dimarts 27** i el **dimecres 28**, a les 19.00 i a les 21.30, representació de la tragicomèdia *Pedra i sang* a la sala capitular del monestir de Sant Cugat del Vallès. Informació: pedraisang.cat.

CATEDRAL

El **diumenge 1 de gener**, a les 12.00, Mons. Salvador Cristau presideix la missa de Cap d'Any.

Vic

MUSEU EPISCOPAL DE VIC

El **dimecres 28 de desembre**, a les 11.00, taller de pintura medieval per a infants de 5 a 12 anys.

SANTA TERESINA

Visita de les relíquies de santa Teresa del Nen Jesús i del seus pares Lluís i Cèlia en el 150è aniversari del naixement de santa Teresina: el **dissabte 31 de desembre**, de 13.00 a 20.00, veneració al monestir de Santa Teresa de Vic; el **diumenge 1 de gener**, a les 9.00, missa; a les 17.00, arribada, meditació (Xavier Prevosti) i vespres (Francesc d'Igualada) al monestir de Sant Josep i Santa Teresa de Jorba.

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €
Gibraltar i Portugal: 145 €
Resta d'Europa: 222,99 €
Amèrica i Àfrica: 254,19 €
Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

Director: Òscar Martí Navarro
Consiliari: Mn. Miquel Ramón Fuentes
Sotsdirectora: Carme Munté Margalef

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Joan Andreu Parra
Lingüista: Montserrat Pibernat
Fotògraf: Agustí Codinach

Col·laboradors d'aquesta setmana: Maria Àngeles Almacellas, Juan Manuel Bajo, Maria Balart, Jaume Balateu, Pilarín Bayés, Joan Boronat, Esther Borrego, Pilar Casals, Montserrat Dameson, Carme Escalas, Juanjo Fernández, Jaume Flaquer, Josep Maria Grau, Carlos Goñi, Pilar Guembe, Dani Majà, Lluís Martínez Sistach, Ignasi Miranda, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Alba Nogueras, Joan Pallarès-Personat, Joan Piñol, Francesc Riera, Josep Ruai, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, Emili Villegas

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

redaccio@catalunyacristiana.cat
administracio@catalunyacristiana.cat
publicitat@catalunyacristiana.cat
subscripcions@catalunyacristiana.cat

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Missatge Humà i Cristià

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Dídac Campos (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Macià Grau

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - Dipòsit Legal B 14.387/79

ISSN català: 2938-2238
ISSN internet: 2938-2254

Les opinions expressades pels nostres col·laboradors no reflecteixen necessàriament la d'aquest setmanari

CARME MUNTÉ MARGALEF

Dios convierte los males en bienes, editat per Voz de Papel, és el nou llibre de Mn. Josep Maria Alimbau, que durant molts anys ha estat col·laborador del *Full Dominical* i de *Catalunya Cristiana*. El llibre pren com a lema unes paraules de Josep d'Egipte, que va dir al final de la vida als seus germans: «Cert que vosaltres em volíeu fer mal, però Déu n'ha volgut treure un bé» (Gn 50,20).

Quin és el secret per saber veure totes les coses, també les negatives, amb una mirada positiva?

Tenir conreat un esperit amarat de cristianisme evangèlic i pur, d'alegria, tal com ens parla Jesús en les Benaurances i també Josep, virrei d'Egipte. És per això que he volgut posar el missatge de la salvació a la primera pàgina del llibre, com a títol: *Dios convierte los males en bienes*; «Vosaltres em volíeu fer un mal, però Déu va canviar aquest disseny en... un bé» (Gn 50,20). És un missatge d'esperança i d'alegria.

Als cristians ens cal més alegria i optimisme?

Se'ns demana el do de l'alegria, als cristians. I l'alegria és el resultat de la virtut que, com explica sant Tomàs d'Aquino, «penja d'una branca, primer com una flor i després com un gran fruit de l'esperit»: fruit de llum i alegria.

Quin és l'ensenyament de Jesús en aquest sentit?

Sempre és «La pau sigui amb vosaltres». Lapau de Jesús inclou alegria, joia, gaudi... I consisteix a viure sempre contents, encara que siguem mig d'adversitats, de malalties, de sofriments, d'angoixes: amb pau. Jesús ens ensenya que la saviesa és saber convertir un mal en un bé. Aquesta és la saviesa transmesa per la *Revelació* en la història de Josep, Virrei d'Egipte, fill de Jacob, qui fou venut com a esclau pels seus germans, i empresonat, però arribà a ser el salvador del poble d'Israel, de la fam general que envai bona part de la terra.

En els onze llibres d'espiritualitat cristiana que ha escrit, ha destacat el testimoni de moltes personalitats. Amb quina es queda?

Amb el testimoni del meu bon

Josep Maria Alimbau, autor de «Dios convierte los males en bienes»

«Jesús ens ensenya que la saviesa és saber convertir un mal en un bé»

amic, apòstol, eminent metge, cirurgià i pneumòleg barceloní, doctor Ricard Botifoll, que més tard es va fer germà de Sant Joan de Déu. Va ser metge de l'Aula del Concili Vaticà II, a Roma, per als 5.000 bisbes reunits. Una vegada acabat el Concili, va demanar anar a les missions. El van enviar a Lunsar (Sierra Leone), on va fundar i dirigir l'Hospital de Sant Joan de Déu. Va salvar milers de persones. Com a conseqüència d'haver mirat durant tantes hores a través de la pantalla dels raigs X, observant els pulmons de nens amb tuberculosi (ja que no hi havia diners per a pagar radiografies), li van haver d'amputar els quatre dits de la mà dreta, a causa d'una dermatitis oncològica, i després els dits de la mà esquerra. Quin testimoni!

ROCA,
100 ANYS
D'HISTÒRIA

més a la teva
botiga Roca
i a roca.es

Tota una vida junts formant part
de la vida de moltes famílies, tenint cura
de tu i dels teus.

Roca es projecta cap a un futur
cada vegada més net i confortable,
oferint-te els productes més innovadors,
per fer-te la vida més fàcil.

Ja hem començat a escriure un nou futur
amb tu, el futur comença ara.

